

REPUBLIKA SRPSKA
Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka

Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj
za period od 01.01.2017. do 31.12.2017. godine

Broj: UO-12/18
Datum: 13.06.2018. godine

Banja Luka, jun 2018. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	5
1. STRUKTURA SEKTORA	7
2. OSIGURANJE	8
2.1. Tržište osiguranja	8
2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja	8
2.1.1.1. Društva za osiguranje	8
2.1.1.2. Zastupnici i brokera u osiguranju	10
2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske	10
2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari	11
2.1.2. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja	11
2.1.3. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske	12
2.1.4. Tržišna struktura i koncentracija	13
2.1.5. Obračunata premija po društvima za osiguranje	14
2.1.6. Struktura portfelja	16
2.1.7. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	18
2.1.7.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj	18
2.1.7.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	20
2.2. Bilansna struktura	21
2.2.1. Bilans stanja	21
2.2.2. Bilans uspjeha	26
2.2.3. Konsolidovani finansijski izvještaji	29
2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji	29
2.3.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	29
2.3.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive	30
2.3.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve	30
2.3.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi za neživotno osiguranje	31
2.3.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi za životno osiguranje	33
2.3.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja	35
2.3.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja	36
2.3.5. Tehnički rezultat	38
2.3.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	39
2.3.7. Pokazatelji rentabilnosti	39
2.3.8. Ostali pokazatelji poslovanja	40
3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE	41
3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	41
3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond	43

Tabele

Tabela 1: Društva za osiguranje iz RS	8
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS	9
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS	9
Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu	11
Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji	12
Tabela 6: Premija osiguranja obračunata na tržištu Republike Srpske	12
Tabela 7: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH na tržištu Republike Srpske	13
Tabela 8: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske, prema peer grupama	14
Tabela 9: Obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	15
Tabela 10: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH	16
Tabela 11: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja	16
Tabela 12: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske	19
Tabela 13: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vgrstama osiguranja	19
Tabela 14: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranje	20
Tabela 15: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	21
Tabela 16: Pasiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	23
Tabela 17: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	26
Tabela 18: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	29
Tabela 19: Iznos ukupno isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja	36
Tabela 20: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja	37
Tabela 21: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	37
Tabela 22: Tehnički rezultat	38
Tabela 23: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	39
Tabela 24: Pokazatelji rentabilnosti	40
Tabela 25: Ostali pokazatelji poslovanja	40
Tabela 26: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	41
Tabela 27: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	42

Grafikoni

Grafikon 1: Obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	15
Grafikon 2: Kumulativna stopa rasta ukupno obračunate premije društava za osiguranje iz RS	17
Grafikon 3: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja.....	18
Grafikon 4: Ukupno obračunata premija neživotnih osiguranja društava za osiguranje iz RS	18
Grafikon 5: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS	22
Grafikon 6: Struktura pasive društava za osiguranje iz RS	24
Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje iz RS.....	25
Grafikon 8: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS	31
Grafikon 9: Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnog osiguranja.....	31
Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	32
Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	33
Grafikon 12: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnog osiguranja.....	34
Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	34
Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja.....	35
Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije	35
Grafikon 16: Ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja).....	37

UVODNA RIJEČ

U ovom izvještajnom periodu, počelo je sa radom prvo društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, odnosno organizovan prvi dobrovoljni penzijski fond. Stoga, izvještaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj za 2017. godinu, pored analize stanja u oblasti osiguranja, prvi put sadrži i analizu stanja u oblasti dobrovoljnog penzijskog osiguranja.

U Republici Srpskoj, u 2017. godini, poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i 11 filijala društava za osiguranje iz FBiH. Pokazatelji koncentracije tržišta ukazuju da je na tržištu osiguranja Republike Srpske prisutna prilično jaka konkurencija.

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske iznosila je 213,3 miliona KM i veća je za 7,6%, u odnosu na prethodnu godinu. Premija neživotnog osiguranja porasla je za 7,8%, a premija životnog osiguranja za 6,7%. Iako je na tržištu Republike Srpske nastavljen trend rasta premije životnog osiguranja, ova premija još nije dostigla nivo uporedivih tržišta osiguranja zemalja regiona. Putem zastupnika i brokera, na tržištu osiguranja Republike Srpske, obračunato je 53,9 miliona KM, ili 25,2% ukupno obračunate premije na tržištu Republike Srpske.

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala su premiju za 10,9% veću u odnosu na prethodnu godinu, a koja je iznosila 207,9 miliona KM, uključujući i premiju sa tržišta FBiH. Premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti kontinuirano ima dominantno učešće u ukupno obračunatoj premiji društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koje je u 2017. godini iznosilo 64,6%.

Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu je dobitak u iznosu od 28,7 miliona KM, koji je rezultirao stopom povrata na kapital od 20,1%. Pozitivan je bio i ukupni tehnički rezultat, koji je iznosio 106,5 miliona KM i veći je za 12,8% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupna bilansna suma je povećana za 8,7%, a ukupan bilansni kapital je povećan za 8,3% i iznosio je 138,4 miliona KM. Ukupno obračunate tehničke rezerve povećane su za 10,7%.

Na kraju ovog izvještajnog perioda, iskazan je višak ukupnog bazičnog kapitala za 52,2% i ukupnog raspoloživog kapitala za 39,0%, posmatrano u odnosu na propisane iznose. Pored iskazanog ukupnog ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, na kraju 2017. godine sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj ispunjavala su propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala. Takođe, sva društva kontinuirano imaju obezbijedena i dodatna sredstva za očuvanje solventnosti, u vidu pokrića 50% minimalnog garantnog fonda propisanim oblicima, a koja se mogu koristiti isključivo za zaštitu osiguranika, korisnika osiguranja i trećih oštećenih lica.

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj isplatila su iznos od 55,9 miliona KM po osnovu obaveza iz ugovora o neživotnom osiguranju ili 4,0% više u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno isplaćene naknade po osnovu ugovora o životnom osiguranju povećane su za 1,8%, a iznosile su 7,8 miliona KM.

U izvještajnom periodu nije bilo značajnijih oscilacija kod racia šteta i racia troškova. Kombinovani racio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, kao i da je premija bila dovoljna za pokriće obaveza iz ugovora o osiguranju.

Iz svega navedenog proizilazi da su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj ispunjavala propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala i imala finansijski kapacitet za izmirenje obaveza iz ugovora o osiguranju, te da je profitabilnost bila na zadovoljavajućem nivou, ali i da, nezavisno što je ostvaren rast premije osiguranja, postoji potencijal i potreba za dalji rast tržišta/premije osiguranja u vrstama neobaveznih osiguranja.

Aktivnosti na tržištu dobrovoljnog penzijskog osiguranja nisu bile intezivne, jer je jedino društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom organizovalo dobrovoljni penzijski fond i steklo uslove za obavljanje djelatnosti tek u trećem kvartalu 2017. godine. Prva uplata u dobrovoljni penzijski fond izvršena je 30.11.2017. godine i do kraja izvještajnog perioda 16 članova je uplatilo doprinos.

Direktor,
Slaven Dujaković

Banja Luka, jun 2018. godine

1. STRUKTURA SEKTORA

U ovom izvještaju, sektor osiguranja obuhvata djelatnost osiguranja (u daljem tekstu: osiguranje) i djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima (u daljem tekstu: dobrovoljno penzijsko osiguranje).

Prema Zakonu o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10 i 47/17) djelatnost osiguranja je djelatnost zaključivanja i izvršavanja ugovora o osiguranju i reosiguranju, te djelatnost posrednika i zastupnika u osiguranju. Pored toga, ovim zakonom je regulisano osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak rada društava za osiguranje i filijala društava za osiguranje iz FBiH, te je osnovana Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija). Društva za osiguranje mogu obavljati osiguranje, kao isključivu djelatnost. Takođe, zakonski okvir osiguranja čine:

- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), kojim su uređena pravila za obavljanje zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju, uslovi za izdavanje i prestanak važenja ovlaštenja i dozvola u ovom segmentu, kao i nadzor nad obavljanjem zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju i
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15), kojim su propisane vrste obaveznih osiguranja u saobraćaju, te pravila njihovog obavljanja.

Prema Zakonu o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/09), društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima obavljaju djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugim penzijskim fondovima osnovanim u skladu sa posebnim zakonima. Takođe, ovim zakonom je regulisano organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, osnivanje, djelatnost i poslovanje društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, poslovi i obaveze kastodi banke, nadležnost Agencije u regulisanju i vršenju nadzora nad društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, organizovanje penzijskih planova i druga pitanja od značaja za funkcionisanje dobrovoljnih penzijskih fondova.

Obavljanje osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja regulisano je i podzakonskim aktima koje donosi Agencija.

Zakoni i podzakonski akti kojim je uređen sektor osiguranja, dostupni su i na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba).

2. OSIGURANJE

2.1. Tržište osiguranja

2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja

Učesnici na tržištu osiguranja, pod nadzorom Agencije, su: društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, filijale društava za osiguranje iz FBiH, zastupnici i brokери u osiguranju, te Zaštitni fond Republike Srpske i ovlašćeni aktuari.

2.1.1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2017. godini poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i stanju većinskog vlasništva na dan 31.12.2017. godine, predstavljena u narednoj tabeli.

Tabela 1: Društva za osiguranje iz RS

R.B.	Naziv društva za osiguranje	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJA			
1.	Atos osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje A.D.	Milići	domaće
4.	Euros osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
5.	Krajina osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
6.	Mikrofin osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
7.	Nešković osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
8.	Osiguranje Aura A.D.	Banja Luka	domaće
9.	Osiguranje Garant D.D.	Brčko	domaće
10.	SAS-SuperP OSIGURANJE A.D.	Bijeljina	domaće
11.	Triglav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
12.	Grawe osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
13.	Dunav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
14.	Wiener osiguranje A.D.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 14 društava za osiguranje, sa sjedištem u Republici Srpskoj, 11 je obavljalo djelatnost neživotnog osiguranja, a 3 društva za osiguranje su obavljala djelatnost neživotnog i životnog osiguranja.

U 2017. godini na tržištu osiguranja Republike Srpske poslovalo je i 11 filijala društava za osiguranje iz FBiH, dok je 7 društava za osiguranje iz Republike Srpske poslovalo putem filijale u FBiH.

Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, 9 društava za osiguranje je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok je 5 društava za osiguranje bilo u većinskom stranom vlasništvu.

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivi	Učešće u bruto fakturisanom premiji
Većinsko domaće vlasništvo	9	58,8%	44,4%	57,5%
Većinsko strano vlasništvo	5	41,2%	55,6%	42,5%
UKUPNO	14	100%	100%	100%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i Centralni registar HOV

Udio stranog kapitala u ukupnom kapitalu svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj je iznosio 41,2%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosi se 55,6% ukupne aktive i 42,5% bruto fakturisane premije.

Prema Izvještaju Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka - knjizi akcionara, državni kapital je evidentiran u Osiguranju Aura a.d. Banja Luka sa učešćem 38% (prioritetne akcije) i u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka sa učešćem 34,9%.

Ljudski resursi

Na dan 31.12.2017. godine, u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bilo je zaposleno 1.446 radnika. Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za period 2015 - 2017. godine, predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS

KVALIFIKACIJA	Stanje na dan 31.12.2015.		Stanje na dan 31.12.2016.		Stanje na dan 31.12.2017.		INDEKS 2017/16
	broj	%	broj	%	broj	%	
NK	8	0,6	8	0,6	8	0,6	100,0
PK	1	0,1	2	0,1	2	0,1	100,0
NS	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
KV	85	5,9	68	4,9	67	4,6	98,5
SSS	752	52,6	709	50,9	726	50,2	102,4
VKV	6	0,4	7	0,5	8	0,6	114,3
VŠS	90	6,3	82	5,9	84	5,8	102,4
VSS	461	32,2	489	35,1	522	36,1	106,7
MR	25	1,7	28	2,0	27	1,9	96,4
DR	2	0,1	1	0,1	2	0,1	200,0
UKUPNO	1.430	100,0	1.394	100,0	1.446	100,0	103,7

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Pored toga, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH, na dan 31.12. 2017. godine, bilo je zaposleno 243 radnika, a u Zaštitnom fondu Republike Srpske 7 radnika, a što zajedno sa zaposlenima u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj iznosi 1.696 radnika. Takođe, na tržištu osiguranja rade i zastupnici i brokери u osiguranju (fizička lica), te ovlašćeni aktuari, a što je prikazano u nastavku ovog poglavlja.

2.1.1.2. Zastupnici i brokери u osiguranju¹

Zaključno sa 31.12.2017. godine u Registar zastupnika i brokera u osiguranju kod Agencije bilo je upisano:

- 203 zastupnika u osiguranju – fizička lica, od čega ih je 31 registrovalo preduzetničke radnje,
- 13 društava za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Srpskoj (uključujući Pošte Srpske, mikrokreditno društvo i banka) i 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH,
- 103 brokera u osiguranju – fizičkih lica,
- 5 brokerskih društava sa sjedištem u Republici Srpskoj i 3 filijale brokerskih društava iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz registara zastupnika i brokera u osiguranju.

U 2017. godini, Agencija je organizovala edukaciju i održala ispitni rok za polaganje stručnog ispita za provjeru stručnog znanja, potrebnog za dobijanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju. Stručni ispit je položilo 42 kandidata.

2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) osnovan je Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćeni tekst, kao posebno pravno lice. Nadležnost Zašitnog fonda propisana je Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15). Zaštitni fond dužan je da izvršava obavezu naknade štete nastale na teritoriji Republike Srpske trećem oštećenom licu, ako ih prouzrokuje nepoznato vozilo ili vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti. Pored toga, Zaštitni fond je dužan da izvršava i obavezu isplate naknade oštećenim licima u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, te šteta iz osnova autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne ili likvidacione mase društva za osiguranje.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju, obavezno su članovi Zašitnog fonda i plaćaju doprinos Zašitnom fondu, srazmjerno ostvarenoj premiji osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja u Republici Srpskoj.

Ukupno ostvareni prihodi Zašitnog fonda u 2017. godini su iznosili 3.840.640 KM i bili su veći za 12%, u poređenju sa prethodnom godinom, od čega se 88% odnosilo na poslovne prihode, dok se 12% odnosilo na naplatu potraživanja po osnovu regresa i smanjenje rezervacija. Ukupni rashodi iznosili su 3.207.282 KM i bili su manji za 6,4% u odnosu na prethodnu godinu, od čega se 71% odnosilo na poslovne rashode, dok se 29% odnosilo na

---

¹ Prema Zakonu o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), posredovanje u osiguranju obavljaju brokeri u osiguranja (fizička lica i brokerska društva u osiguranju).

ispravku potraživanja po osnovu regresa. Zaštitni fond je u 2017. godini ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 633.358 KM.

U narednoj tabeli dat je pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva u periodu 2015 - 2017. godina, a koji se odnose na štete na licima ili imovini u saobraćajnim nezgodama, iz nadležnosti Zaštitnog fonda.

Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu

Odštetni zahtjevi	31.12.2015.	31.12.2016.	31.12.2017.	Indeks 2017/2016
1. Prijavljeni u tekućem periodu i reaktivirani	506	512	435	85,0
2. Preneseni iz prethodnog perioda	136	166	176	106,0
3. Ukupan broj zahtjeva (1+2)	642	678	611	90,1
4. Odbijeni zahtjevi	85	87	106	121,8
5. Obradeni zahtjevi bez odbijenih	391	414	362	87,4
6. Broj isplaćenih zahtjeva	391	414	362	87,4
7. Iznos isplaćenih zahtjeva (KM)	1.171.594	1.347.159	1.104.258	82,0

Izvor: Izvještaj Zaštitnog fonda

U odnosu na prethodnu godinu, ukupan broj odštetnih zahtjeva je smanjen za 9,9%. Svi obrađeni odštetni zahtjevi su isplaćeni. Iznos isplaćenih odštetnih zahtjeva bio je manji u 2017. godini za 18,0%, u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva u 2017. godini iznosila je 3.050 KM i bila je manja u odnosu na 2016. godinu za 6,3%.

2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za obavljanje osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 31.12.2017. godine u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 36 lica. Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz Registra ovlašćenih aktuara.

2.1.2. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja

U narednoj tabeli je dat komparativni pregled osnovnih relativnih pokazatelja, vezanih za premiju, kojima se mjeri stepen razvijenosti tržišta osiguranja.

Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji

(u USD)²

Zemlja		Premija/broj stanovnika			Premija/BDP (%)			Životno osiguranje/ukupna premija (%)		
		2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.
BiH	RS	81,4	73,2	96,7	2,1	2,0	2,2	15,8	16,7	16,5
	FBiH	96,2	103,2	114,5	2,3	2,3	2,3	24,4	24,8	24,3
Austrija		2.680,6	2.261,0	2.177,0	5,2	5,2	4,8	39,4	38,7	35,8
Bugarska		163,7	149,0	160,0	2,1	2,2	2,2	17,0	17,8	18,4
Grčka		478,0	382,0	398,0	2,2	2,2	2,2	45,2	45,9	45,8
Mađarska		352,5	303,0	317,0	2,5	2,4	2,6	55,9	53,7	49,8
Rumunija		119,0	107,0	111,0	1,2	1,3	1,2	19,3	20,1	19,1
Slovenija		1.245,9	1.058,0	1.084,0	5,0	5,0	5,0	27,6	28,7	28,4
Srbija		111,1	105,0	115,0	1,9	2,0	2,1	21,5	22,4	24,7
Turska		152,7	141,0	165,0	1,5	1,6	1,6	12,8	12,2	12,5
Hrvatska		351,5	299,0	307,0	2,6	2,6	2,6	30,9	33,9	33,3
Češka		721,4	592,0	592,0	3,5	3,2	3,1	45,1	40,7	37,7

Izvor: Statistika tržišta osiguranja u BiH, Republički zavod za statistiku RS, SwissRe

Učešće premije u BDP bilo je na približno istom nivou kao u ostalim zemljama iz okruženja sa sličnim nivou razvoja tržišta osiguranja. Iako na tržištu Republike Srpske postoji trend rasta premije životnog osiguranja, učešće premije životnog osiguranja u ukupnoj premiji je i dalje nisko. Premija po stanovniku bila je niža, kako u odnosu na razvijena tako i u odnosu na tržišta osiguranja u razvoju.

2.1.3. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

U narednoj tabeli daje se pregled ukupno obračunate premije na tržištu osiguranja Republike Srpske³, u periodu od 2015 – 2017. godine.

Tabela 6: Premija osiguranja obračunata na tržištu Republike Srpske

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu RS	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2017/2016
		I-XII 2015.		I-XII 2016.		I-XII 2017.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
1.	DRUŠTVA ZA OSIGURANJE IZ RS	142.533.340	78,0	155.728.378	78,6	169.595.254	79,5	108,9
1.1.	Neživotna osiguranja	124.977.306	68,4	137.049.768	69,2	149.588.494	70,1	109,1
1.2.	Životna osiguranja	17.556.034	9,6	18.678.610	9,4	20.006.759	9,4	107,1
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	40.221.388	22,0	42.419.590	21,4	43.694.839	20,5	103,0
2.1.	Neživotna osiguranja	27.231.416	14,9	28.419.093	14,3	28.842.603	13,5	101,5
2.2.	Životna osiguranja	12.989.971	7,1	14.000.498	7,1	14.852.236	7,0	106,1
UKUPNO		182.754.728	100,0	198.147.968	100,0	213.290.093	100,0	107,6

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

² U vrijeme izrade ovog izvještaja nije bila dostupna komparativna statistika za 2017. godinu

³ Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske je obračunata na način da je ukupna premija koja su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, umanjena za premiju koju su ta društva ostvarila u FBiH i uvećana za premiju koju su filijale društva za osiguranje sa sjedištem u FBiH ostvarila u Republici Srpskoj.

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske, u periodu 01.01. do 31.12.2017. godine, iznosila je 213.290.093 KM i veća je odnosu na isti period prethodne godine za 15.142.125 KM ili 7,6%. Premija neživotnog osiguranja je u prosjeku porasla za 7,8%, a životnog osiguranja za 6,7%.

2.1.4. Tržišna struktura i koncentracija

U narednoj tabeli prikazano je učešće društava za osiguranje sa sjedištem Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske, u periodu od 2015 - 2017. godina.

Tabela 7: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH na tržištu Republike Srpske

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	2015.	2016.	2017.
1.	Atos osiguranje A.D.	5,0%	6,3%	7,6%
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	5,8%	5,1%	5,1%
3.	Grawe osiguranje A.D.	8,4%	8,1%	7,8%
4.	Drina osiguranje A.D.	10,4%	9,9%	9,7%
5.	Dunav osiguranje A.D.	9,1%	8,9%	8,4%
6.	Euros osiguranje A.D.		2,9%	3,7%
7.	Wiener osiguranje A.D.	9,5%	10,0%	9,6%
8.	Krajina osiguranje A.D.	5,5%	2,1%	1,4%
9.	Mikrofin osiguranje A.D.	3,4%	3,3%	3,2%
10.	Nešković osiguranje A.D.	8,5%	8,2%	8,0%
11.	Osiguranje Aura A.D.	4,1%	4,4%	4,7%
12.	Osiguranje Garant A.D.	3,2%	3,8%	3,9%
13.	SAS-SuperP osiguranje A.D.		0,5%	1,4%
14.	Triglav osiguranje A.D.	5,4%	5,0%	4,9%
15.	Asa osiguranje d.d.	1,3%	1,7%	1,9%
16.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1,1%	1,0%	0,6%
17.	Camelija osiguranje d.d.	0,3%	0,4%	0,3%
18.	Croatia osiguranje d.d.	0,7%	1,0%	0,8%
19.	Euroherc osiguranje d.d.	4,0%	3,0%	3,0%
20.	SARAJEVO osiguranje	1,8%	2,1%	2,2%
21.	Merkur BH osiguranje	4,2%	3,7%	3,6%
22.	Osiguranje "VGT" d.d.	0,4%	0,4%	0,3%
23.	UNIQA osiguranje d.d.	5,4%	5,6%	5,1%
24.	Zovko osiguranje d.d.	2,7%	2,3%	2,3%
25.	Triglav osiguranje d.d.	0,1%	0,3%	0,4%
	UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u Republici Srpskoj po peer grupama, iz kojeg se vidi da nije bilo promjena u odnosu na isti period prethodne godine.

Tabela 8: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske, prema peer grupama

Učešće	Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama					
	2015.		2016.		2017.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje
do 5%	32,2%	14	37,8%	17	38,6%	17
5-10%	57,5%	8	62,2%	8	61,4%	8
10-15%	10,4%	1	0,0%	0	0,0%	0
preko 15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Herfindahl Hirschman–ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko, postoji i veća tržišna koncentracija, i naravno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija. S obzirom da je Herfindahl Hirschman-ov indeks u 2017. godini iznosio 620 poena, može se zaključiti da na tržištu osiguranja Republike Srpske postojala prilično jaka konkurencija.

U tom kontekstu, treba istaći da je prisutan trend smanjenja Herfindahl Hirschman-ovog indeksa, što ukazuje na kontinuirano povećanje konkurencije na ovom tržištu.

2.1.5. Obračunata premija po društvima za osiguranje

Ukupno obračunata premija, u periodu 01.01. do 31.12.2017. godine, koju su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje ostvarila na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 207.887.978 KM (od čega 38.292.724 KM u FBiH, a 169.595.254 KM u Republici Srpskoj). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bila je veća za 20.494.493 KM ili 10,9%.

U narednoj tabeli prikazan je pregled obračunate premije po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, u periodu 2015–2017. godine.

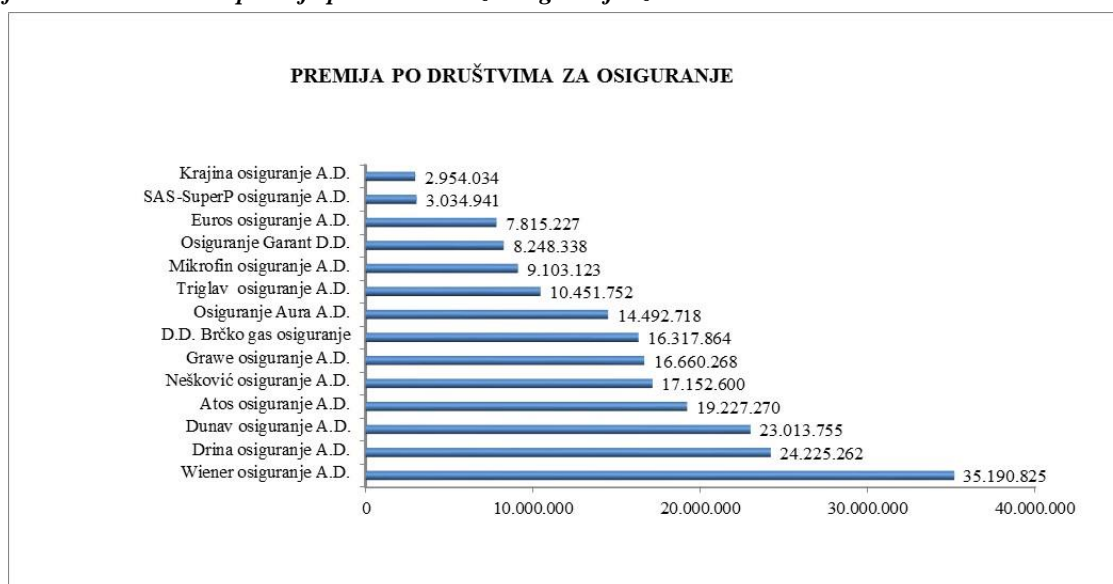
Tabela 9: Obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Obračunata premija						Indeks 2017/2016
		2015.		2016.		2017.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje A.D.	9.501.718	5,5	13.396.154	7,1	19.227.270	9,2	143,5
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	15.162.815	8,9	15.265.874	8,1	16.317.864	7,8	106,9
3.	Grawe osiguranje A.D.	23.932	0,0	16.954	0,0	14.894	0,0	87,9
4.	Drina osiguranje A.D.	23.296.826	13,6	24.413.426	13,0	24.225.262	11,7	99,2
5.	Dunav osiguranje A.D.	18.013.284	10,5	20.696.765	11,0	22.301.711	10,7	107,8
6.	Euros osiguranje A.D.		0,0	5.805.365	3,1	7.815.227	3,8	134,6
7.	Wiener osiguranje A.D.	29.337.981	17,1	27.301.980	14,6	29.345.957	14,1	107,5
8.	Krajina osiguranje A.D.	9.970.714	5,8	4.159.511	2,2	2.954.034	1,4	71,0
9.	Mikrofin osiguranje A.D.	7.727.164	4,5	8.665.103	4,6	9.103.123	4,4	105,1
10.	Nešković osiguranje A.D.	15.445.117	9,0	16.262.333	8,7	17.152.600	8,3	105,5
11.	Osiguranje Aura A.D.	8.959.663	5,2	12.134.006	6,5	14.492.718	7,0	119,4
12.	Osiguranje Garant D.D.	5.759.151	3,4	7.490.302	4,0	8.248.338	4,0	110,1
13.	SAS-SuperP osiguranje A.D.		0,0	1.086.548	0,6	3.034.941	1,5	279,3
14.	Triglav osiguranje A.D.	9.829.668	5,7	9.833.350	5,2	10.451.752	5,0	106,3
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	153.028.033	89,3	166.527.671	88,9	184.685.692	88,8	110,9
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Grawe osiguranje A.D.	15.238.494	8,9	15.970.100	8,5	16.645.373	8,0	104,2
2.	Dunav osiguranje A.D.	736.624	0,4	714.749	0,4	712.044	0,3	99,6
3.	Wiener osiguranje A.D.	2.320.358	1,4	4.180.965	2,2	5.844.867	2,8	139,8
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	18.295.476	10,7	20.865.814	11,1	23.202.285	11,2	111,2
	UKUPNA PREMIJA	171.323.509	100,0	187.393.485	100,0	207.887.978	100,0	110,9

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 1: Obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U 2017. godini, u odnosu na prethodnu godinu, kod neživotnih osiguranja tri društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj ostvarila su manju premiju, dok je kod životnih

osiguranja jedno društvo za osiguranje ostvarilo manju premiju, pri čemu je smanjenje premije bilo značajnije samo kod jednog društva za neživotno osiguranje.

U premiji ostvarenoj na tržištu osiguranja Republike Srpske učestvuju i filijale društava za osiguranje iz FBiH, i to u iznosu od 43.694.839 KM, što predstavlja 20,5% u odnosu na ukupnu premiju.

U narednoj tabeli prikazan je pregled obračunate premije, na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, po filijalama društava iz FBiH, u periodu 2015 - 2017. godine.

Tabela 10: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH

(u KM)

R.B.	Filijale društava za osiguranje iz FBiH koje posluju u RS	Obračunata premija						Indeks 2017/2016
		2015.		2016.		2017.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Asa osiguranje d.d.	2.385.776	5,9	3.329.131	7,8	4.093.834	9,4	123,0
2.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.876.177	4,7	1.925.659	4,5	1.223.561	2,8	63,5
3.	Camelija osiguranje d.d.	612.088	1,5	701.618	1,7	684.028	1,6	97,5
4.	Croatia osiguranje d.d.	1.159.739	2,9	1.814.208	4,3	1.680.306	3,8	92,6
5.	Euroherc osiguranje d.d.	7.247.652	18,0	5.857.642	13,8	6.434.968	14,7	109,9
6.	SARAJEVO osiguranje	3.309.403	8,2	4.182.596	9,9	4.627.264	10,6	110,6
7.	Merkur BH osiguranje	217.909	0,5	261.350	0,6	272.983	0,6	104,5
8.	Osiguranje "VGT" d.d.	648.646	1,6	818.691	1,9	562.607	1,3	68,7
9.	UNIQA osiguranje d.d.	4.758.278	11,8	5.037.833	11,9	4.426.584	10,1	87,9
10.	Zovko osiguranje d.d.	5.015.747	12,5	4.490.365	10,6	4.836.468	11,1	107,7
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	27.231.416	67,7	28.419.093	67,0	28.842.603	66,0	101,5
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	80.029	0,2	122.154	0,3	138.442	0,3	113,3
2.	Croatia osiguranje d.d.	85.885	0,2	137.721	0,3	125.904	0,3	91,4
3.	Merkur BH osiguranje d.d.	7.483.182	18,6	7.049.493	16,6	7.426.388	17,0	105,3
4.	UNIQA osiguranje d.d.	5.138.811	12,8	6.129.961	14,5	6.345.062	14,5	103,5
5.	Triglav osiguranje d.d.	202.064	0,5	561.168	1,3	816.439	1,9	145,5
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	12.989.971	32,3	14.000.497	33,0	14.852.236	34,0	106,1
	UKUPNA PREMIJA	40.221.388	100,0	42.419.590	100,0	43.694.839	100,0	103,0

Izvor: Izvještaji filijala društava iz FBiH

2.1.6. Struktura portfelja

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, prema vrstama osiguranja, u periodu 2015 - 2017. godina, s tim da se kategorija „ostalo” odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju ispod jednog procenta.

Tabela 11: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja

(u KM)

Vrsta osiguranja	2015.		2016.		2017.		Indeks 2017/16
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Osiguranje nezgode	11.199.875	6,5	11.797.295	6,3	14.077.115	6,8	119,3
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	9.821.394	5,7	10.077.750	5,4	11.406.878	5,5	113,2

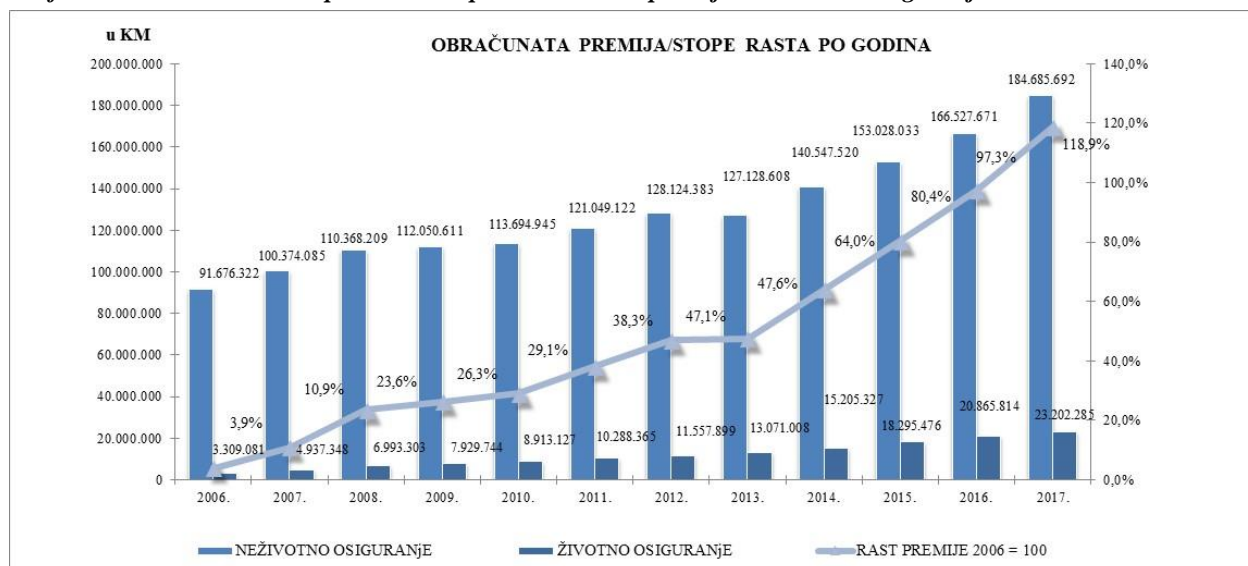
Vrsta osiguranja	2015.		2016.		2017.		Indeks 2017/16
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	6.507.093	3,8	6.320.524	3,4	8.075.645	3,9	127,8
Osiguranje ostalih šteta na imovini	12.776.740	7,5	11.601.584	6,2	10.880.502	5,2	93,8
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	109.042.261	63,6	122.546.888	65,4	134.794.492	64,8	110,0
Ostalo	3.680.671	2,1	4.183.629	2,2	5.451.061	2,6	130,3
Ukupno neživotna osiguranja	153.028.033	89,3	166.527.671	88,9	184.685.692	88,8	110,9
Životno osiguranje	18.295.476	10,7	20.865.814	11,1	23.202.285	11,2	111,2
Ukupno	171.323.509	100,0	187.393.485	100,0	207.887.978	100,0	110,9

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Od ukupno obračunate premije, u 2017. godini, na premiju neživotnog osiguranja odnosilo se 184.685.692 KM ili 88,8%, dok je obračunata premija životnog osiguranja iznosila 23.202.285 KM ili 11,2%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je porasla za 10,9%, dok je premija životnih osiguranja porasla za 11,2%. U ukupnoj premiji osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, najznačajnije učešće ima premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti sa 99,6%. Učešće premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, u ukupno obračunatoj premiji osiguranja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, bilo je 64,6%, odnosno u ukupno obračunatoj premiji neživotnih osiguranja 72,7%.

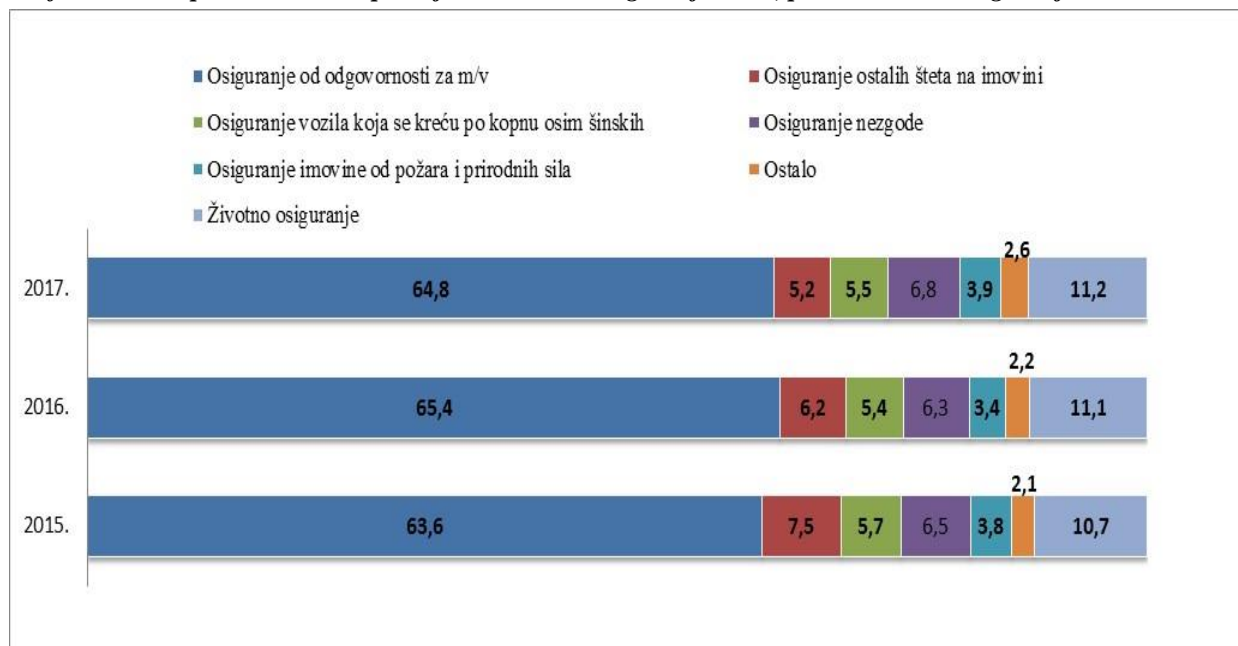
U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 2: Kumulativna stopa rasta ukupno obračunate premije društava za osiguranje iz RS

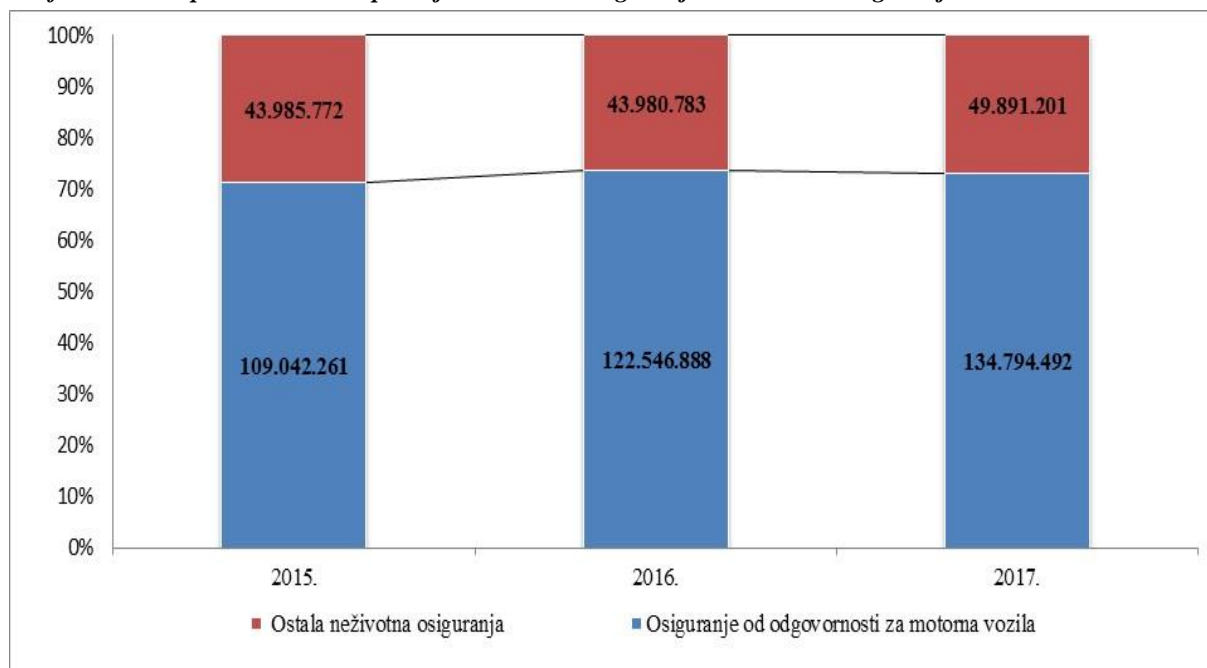
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 3: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 4: Ukupno obračunata premija neživotnih osiguranja društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

2.1.7. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

2.1.7.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj

U narednoj tabeli daje se pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske.

Tabela 12: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu RS	2017. godina			
		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
		Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
1.	DRUŠTVA ZA OSIGURANJE IZ RS	29.236.084	17,2%	7.333.731	4,3%
1.1.	Neživotna osiguranja	13.029.980	8,7%	7.303.711	4,9%
1.2.	Životna osiguranja	16.206.104	81,0%	30.020	0,2%
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	16.057.053	36,7%	1.247.019	2,9%
2.1.	Neživotna osiguranja	4.594.718	15,9%	1.238.419	4,3%
2.2.	Životna osiguranja	11.462.335	77,2%	8.600	0,1%
UKUPNO		45.293.137	21,2%	8.580.750	4,0%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Premija na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2017. godini, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 53.873.887 KM ili 25,2% ukupno obračunate premije.

Premija neživotnih osiguranja, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 26.166.828 KM ili 14,7% ukupno obračunate premije neživotnih osiguranja. Premija životnih osiguranja iznosila je 27.707.059 KM ili 79,5% ukupno obračunate premije životnih osiguranja.

U narednoj tabeli daje se pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja.

Tabela 13: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja

(u KM)

Vrste osiguranja	2017. godina			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranje		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
Osiguranje nezgode	4.369.390	28,6%	3.696.585	24,2%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	1.241.686	8,9%	722.566	5,2%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	673.327	7,6%	1.692.461	19,2%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	297.570	3,4%	1.140.483	12,8%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	10.212.397	8,1%	808.128	0,6%
Ostalo	830.328	16,8%	481.907	9,7%
Ukupno neživotna osiguranja	17.624.698	9,9%	8.542.130	4,8%
Ukupno životna osiguranja	27.668.439	79,4%	38.620	0,1%
UKUPNO	45.293.137	21,2%	8.580.750	4,0%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 8,7% u ukupno obračunatoj premiji u ovoj vrsti osiguranja.

2.1.7.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

Premija koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala putem zastupnika i brokera u osiguranju, u periodu od 01.01. do 31.12.2017. godine, iznosila je 48.392.826 KM ili 23,2% ukupno obračunate premije. U odnosu na isti period prethodne godine, premija obračunata putem ovih kanala prodaje bila je veća za 4.337.245 KM ili 9,8%.

U narednoj tabeli prikazana je premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja u periodu 2016 - 2017. godina.

Tabela 14: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranje

(u KM)

Vrsta osiguranja	2016. godina				2017. godina			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
Osiguranje nezgode	2.792.579	23,7%	2.572.987	21,8%	3.890.693	27,6%	3.502.248	24,9%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	882.176	8,8%	650.346	6,5%	1.060.065	9,3%	640.055	5,6%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	474.116	7,5%	1.047.401	16,6%	626.666	7,8%	1.750.553	21,7%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	325.977	2,8%	1.422.654	12,3%	266.897	2,5%	1.390.812	12,8%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	10.789.718	8,8%	4.067.542	3,3%	14.833.749	11,0%	922.570	0,7%
Ostalo	991.967	23,7%	285.999	6,8%	1.017.682	18,7%	799.376	14,7%
Ukupno neživotna osiguranja	16.256.532	9,8%	10.046.928	6,0%	21.695.751	11,7%	9.005.613	4,9%
Ukupno životna osiguranja	17.728.549	85,0%	23.572	0,1%	17.661.442	76,1%	30.020	0,1%
UKUPNO	33.985.081	18,1%	10.070.500	5,4%	39.357.193	18,9%	9.035.633	4,3%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Premija neživotnih osiguranja, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 30.701.364 KM ili 16,6% ukupno obračunate premije neživotnih osiguranja, dok je premija životnih osiguranja iznosila 17.691.462 KM ili 76,2% ukupno obračunate premije životnih osiguranja.

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su, u 2017. godini, putem zastupnika u osiguranju obračunala premiju u iznosu od 39.357.193 KM, koja je u ukupno obračunatoj premiji učestvovala sa 18,9%. Premija obračunata putem brokera u osiguranju iznosila je 9.035.633 KM i u ukupno obračunatoj premiji učestvovala je sa 4,3%.

Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, koja je obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 11,7% u ukupnoj obračunatoj premiji osiguranja od odgovornosti za motorna vozila.

U nastavku ovog izvještaja, koji se odnosi na osiguranje, korišćiće se isključivo podaci i pokazatelji društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koji proizilaze iz poslovanja ovih društava za osiguranje i u Republici Srpskoj i u FBiH.

2.2. Bilansna struktura

Na osnovu dostavljenih revidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za 2017. godinu, u ovom poglavlju se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za 2016. i 2017. godinu.

2.2.1. Bilans stanja

U sljedećoj tabeli se daje skraćena šema aktive zbirnog bilansa stanja za sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za 2016. i 2017. godinu.

Tabela 15: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

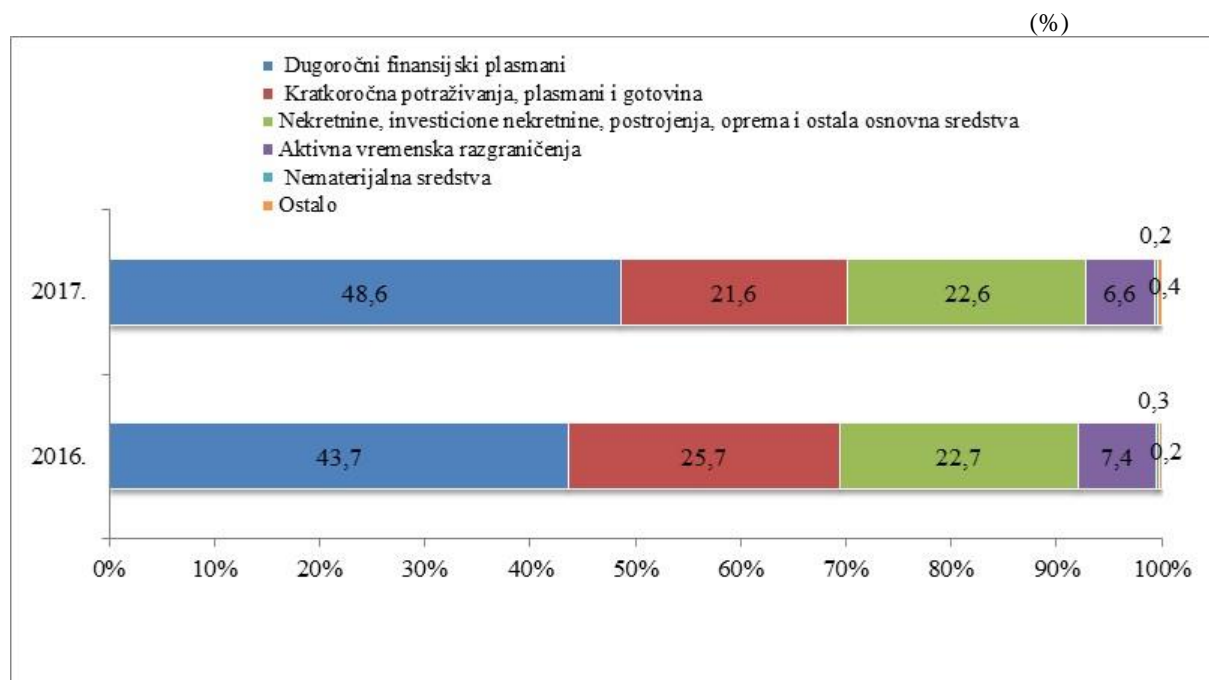
A K T I V A	31.12.2016. godina		31.12.2017. godina		Indeks 2017/16
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. STALNA IMOVINA(I+II+III+IV)	264.412.965	66,7%	309.274.397	71,5%	117,0
I Nematerijalna sredstva	1.368.854	0,3%	967.841	0,2%	70,7
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja,oprema i ostala osnovna sredstva (1+2+3)	89.908.041	22,7%	97.914.408	22,6%	108,9
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	32.092.302	8,1%	35.838.957	8,3%	111,7
2. Investicione nekretnine	54.687.542	13,8%	57.366.423	13,3%	104,9
3. Osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva	3.128.197	0,8%	4.709.028	1,1%	150,5
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	173.081.421	43,7%	210.392.149	48,6%	121,6
1.Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	2.199.255	0,6%	3.311.688	0,8%	150,6
2.Dugoročni finansijski plasmani matičnim,zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	170.882.166	43,1%	207.080.461	47,9%	121,2
IV Odložena poreska sredstva	54.649	0,0%		0,0%	-
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	131.946.582	33,3%	123.455.628	28,5%	93,6
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	517.298	0,1%	1.315.559	0,3%	254,3
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	101.942.059	25,7%	93.435.946	21,6%	91,7
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	10.893.940	2,7%	12.272.465	2,8%	112,7
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja	7.774.440	2,0%	7.153.478	1,7%	92,0
3. Kratkoročni finansijski plasmani	56.916.134	14,4%	52.804.976	12,2%	92,8
4. Gotovina	26.357.545	6,6%	21.205.027	4,9%	80,5
III Aktivna vremenska razgraničenja	29.301.278	7,4%	28.663.323	6,6%	97,8
IV - Odložena poreska sredstva	185.947	0,0%	40.801	0,0%	21,9
POSLOVNA AKTIVA (A+B)	396.359.547	100,0%	432.730.026	100,0%	109,2
VANBILANSNA AKTIVA	5.784.262		4.464.480		77,2
UKUPNA AKTIVA	402.143.809		437.194.506		108,7

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

Vrijednost poslovne aktive i pasive društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, iznosila je 432.730.026 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2016. godine bila je veća za 9,2%.

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura poslovne aktive za 2016. i 2017. godinu.

Grafikon 5: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U strukturi poslovne aktive, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, stalna imovina je učestvovala sa 71,5%, a tekuća imovina sa 28,5%, pri čemu je, u odnosu na prethodnu godinu, povećano učešće stalne imovine sa 66,7% na 71,5%, a smanjeno učešće tekuće imovine sa 33,3% na 28,5%.

Stalna imovina je povećana za 17,0%, a u okviru koje je povećan iznos na stavkama nekretnina, investicionih nekretnina, postrojenja, opreme i ostala osnovna sredstva za 8,9% i dugoročnih finansijskih plasmana za 21,6%.

Na poziciji nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, opreme i ostala osnovna sredstva zabilježen je porast kod svih stavki. Procentualno najveći porast zabilježen je na stavci osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva za 50,5%. Međutim, ovo povećanje nije materijalno značajno, jer je učešće ove stavke u poslovnoj aktivi 1,1%.

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana, povećano je učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica za 50,6%, koje se uglavnom odnosi na ulaganje jednog društva za osiguranje u zavisno pravno lice (mikrokreditno društvo). Ostale promjene kod dugoročnih finansijskih plasmana u skladu su sa promjenama u strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda, a u okviru kojih je došlo do povećanja ulaganja u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (obveznice).

Sa druge strane, u okviru stalne imovine, smanjenje je zabilježeno kod nematerijalnih sredstava za 29,3%, ali iznos na ovoj stavci nije imao materijalnu značajnost, jer je u poslovnoj aktivi učestvovao tek sa 0,2%.

Tekuća imovina se smanjila za 6,4%, a u okviru koje je smanjen iznos na stavkama kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina za 8,3%, aktivna vremenska razgraničenja za 2,2% i odložena poreska sredstva za 78,1%.

U okviru stavke kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina zabilježeno je smanjenje kod potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja, što je rezultat naplate potraživanja po osnovu sudskih presuda kod jednog društva za osiguranje. Pored toga, smanjen je i iznos na poziciji kratkoročni finansijski plasmani, na šta je uglavnom imalo uticaj pretvaranje kratkoročnih u dugoročne finansijske plasmane. Ulaganje novčanih sredstava obezbijeđenih emisijom akcija, a koja zbog problema u procesu upravljanja kod jednog društva nisu uložena u prethodnom periodu, imalo je uticaj na smanjenje iznosa na poziciji gotovina. Sa druge strane, zabilježen je rast kod potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci, na šta je najveći uticaj imalo povećanje potraživanja po osnovu premije neživotnih osiguranja. Promjene na stavkama aktivnih vremenskih razgraničenja kod društava za osiguranje rezultiralo je smanjenjem ukupnog iznosa za 2,2%.

Kod tekuće imovine, povećana je stavka zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namjenjena prodaji, ali je njeno učešće bilo svega 0,3% u poslovnoj aktivi.

Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, je smanjenja za 22,8% usljed smanjenja potencijalnih obaveza po osnovu datih garancija za obezbjeđenje izvršenja obaveza trećih lica kod tri društva za osiguranje. Dio ove pozicije odnosio se na državnu imovinu (građevinske objekte koje koristi društvo za osiguranje Wiener osiguranje a.d) i na otpisana potraživanja jednog društva za osiguranje.

U narednom pregledu dat je uporedni prikaz agregatnih pozicija pasive Bilansa stanja svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za 2016. i 2017. godinu.

Tabela 16: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

(u KM)

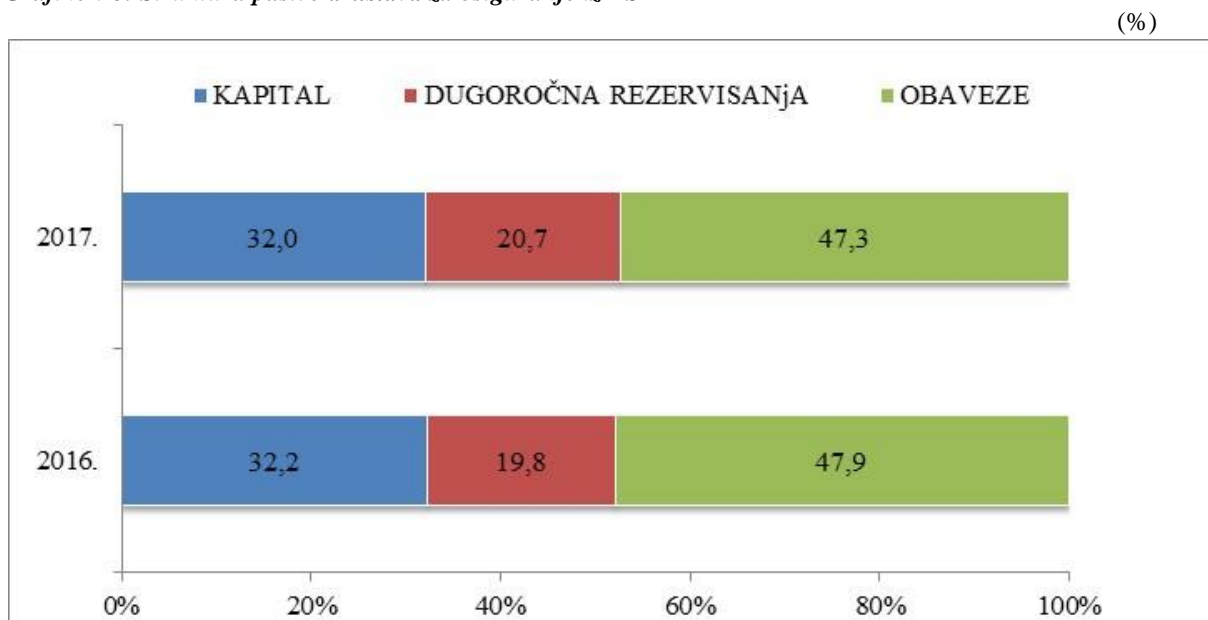
PASIVA	31.12.2016. godina		31.12.2017. godina		Indeks 2017/16
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. KAPITAL	127.789.270	32,2%	138.405.569	32,0%	108,3
1. Osnovni kapital	105.741.092	26,7%	102.706.392	23,7%	97,1
2. Emisiona premija	3.185.700	0,8%	252.000	0,1%	7,9
3. Emisioni gubitak	4.073.025	1,0%	4.045.946	0,9%	99,3
4. Rezerve iz dobitka	5.961.666	1,5%	6.141.813	1,4%	103,0
5. Revalorizacione rezerve	3.552.805	0,9%	3.471.048	0,8%	97,7
6. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	3.237.694	0,8%	5.112.822	1,2%	157,9
7. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	1.604.785	0,4%	1.565.489	0,4%	97,6
8. Neraspoređeni dobitak (9+10)	28.660.159	7,2%	38.123.089	8,8%	133,0
9. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	5.850.973	1,5%	8.250.669	1,9%	141,0
10. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	22.809.186	5,8%	29.872.420	6,9%	131,0
11. Gubitak do visine kapitala (12+13)	16.872.036	4,3%	11.790.160	2,7%	69,9
12. Gubitak ranijih godina	4.538.829	1,1%	9.070.089	2,1%	199,8
13. Gubitak tekuće godine	12.333.207	3,1%	2.720.071	0,6%	22,1
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	78.578.911	19,8%	89.654.026	20,7%	114,1
V. OBAVEZE (1+2)	189.991.366	47,9%	204.670.430	47,3%	107,7
1. Dugoročne obaveze	48.133	0,0%	35.440	0,0%	73,6

PASIVA	31.12.2016. godina		31.12.2017. godina		Indeks 2017/16
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
2. Kratkoročne obaveze i PVR	189.943.233	47,9%	204.634.990	47,3%	107,7
2.1. Prenosna premija ŽO	4.972.987	1,3%	5.334.993	1,2%	107,3
2.2. Prenosna premija NŽO	91.828.622	23,2%	102.629.970	23,7%	111,8
2.3. Rezervisane štete ŽO	584.495	0,1%	798.229	0,2%	136,6
2.4. Rezervisane štete NŽO	64.683.352	16,3%	66.242.517	15,3%	102,4
2.5. Druga pasivna vremenska razgraničenja	4.371.574	1,1%	3.326.119	0,8%	76,1
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	23.502.203	5,9%	26.303.162	6,1%	111,9
G. POSLOVNA PASIVA (A+B+V)	396.359.547	100,0%	432.730.026	100,0%	109,2
D. VANBILANSNA PASIVA	5.784.262		4.464.480		77,2
Đ. UKUPNA PASIVA	402.143.809		437.194.506		108,7

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura pasive za 2016. i 2017. godinu.

Grafikon 6: Struktura pasive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U strukturi poslovne pasive, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, kapital je učestvovao sa 32,0%, dugoročna rezervisanja sa 20,7% i obaveze sa 47,3%, pri čemu su tehničke rezerve (prenosne premije i rezerve za štete) činile 85,5% ukupnih obaveza.

Treba istaći da su, u strukturi poslovne pasive, tehničke rezerve životnih i neživotnih osiguranja učestvovala sa 40,4%, matematička rezerva i rezervisanja za učešće u dobitku kod životnih osiguranja sa 20,3% i kapital sa 32,0%, odnosno ove pozicije učestvovala su ukupno sa 92,7% u poslovnoj pasivi. Učešće ovih pozicija i njihov međusobni odnos bilo je u skladu sa osnovnom djelatnosti i strukturom portfelja društava za osiguranje.

Na poziciji kapital zabilježen je rast od 8,3%, u odnosu na prethodnu godinu, u okviru koje su povećane rezerve iz dobitka za 3,0% i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju za 57,9%. Neraspoređni dobitak je povećan za 33,0%, u okviru kojeg je neraspoređni dobitak ranijih godina povećan za 41,0%, a neraspoređni dobitak tekuće godine za 31,0%.

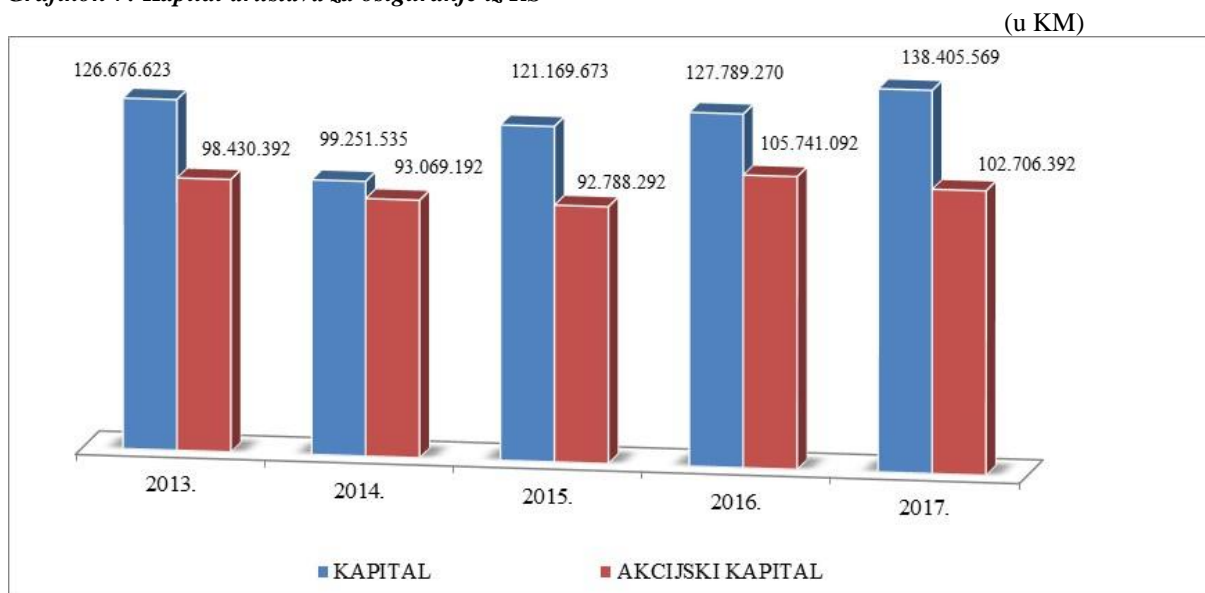

U okviru pozicije kapital zabilježeno je smanjenje na stavkama osnovni kapital (2,9%), emisiona premija (92,1%), emisioni gubitak (0,7%), revalorizacione rezerve (2,3%) i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (2,4%). Na smanjenje osnovnog kapitala i emisione premije značajan uticaj je imalo pokriće gubitka kod jednog društva za osiguranja. Smanjenje emisionog gubitka, revalorizacionih rezervi i nerealizovanih gubitaka po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju nije imalo materijalan značaj, jer je pojedinačno učešće ovih stavki u poslovnoj pasivi bilo ispod 1%.

Gubitak do visine kapitala bio je manji za 30,1%, u okviru kojeg je gubitak tekuće godine bio manji za 77,9%, a gubitak ranijih godina veći za 99,8% jer je jedno društvo za osiguranje, po nalogu Agencije, izvršilo procjenu fer vrijednosti imovine. Navedena procjena je imala za rezultat korekciju finansijskih izvještaja za 2016. godinu u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

U nastavku se daje pregled kretanja kapitala za period 2013 - 2017. godine:

Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

Na poziciji dugoročna rezervisanja zabilježen je porast od 14,1%. U okviru ove pozicije došlo je do porasta matematičke rezerve za 18,2% i rezerve za učešće u dobitku životnih osiguranja za 2,8%, a što je u skladu sa starosnom strukturom portfelja životnog osiguranja i predstavlja nastavak pozitivnog trenda. Matematička rezerva i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja činili su 98,1% dugoročnih rezervisanja. Pored navedenog, u okviru pozicije dugoročna rezervisanja zabilježeno je smanjenje rezervisanja za sudske sporove u toku i ostala dugoročna rezervisanja za 76,9%, a što je povezano sa smanjenjem rezervisanja po osnovu izvršne sudske presude kod jednog društva za osiguranja, koja nije proizašla iz poslova osiguranja, te ukidanja rezervisanja zbog završenog sudskog spora kod drugog društva.

Ukupne obaveze u odnosu na prošlu godinu povećane su za 7,7%. Kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja su povećane za 7,7%. Dugoročne obaveze smanjene su za 26,4%, ali njihovo učešće u ukupnim obavezama bilo je tek 0,02%.

Na povećanje kratkoročnih obaveza uticalo je povećanje na stavkama tehničkih rezervi, odnosno stavkama prenosne premije i rezervisanja za štete kod životnih i neživotnih osiguranja, a koje su u kratkoročnim obavezama učestvovala sa 85,5%. Druga pasivna vremenska razgraničenja smanjena su za 23,9%, ali je njihovo učešće u poslovnoj pasivi bilo tek 0,8%.

2.2.2. Bilans uspjeha

U narednoj tabeli dat je zbirni pregled stavki bilansa uspjeha za sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za 2016. i 2017. godinu.

Tabela 17: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

P O Z I C I J A	2016.	Udio	2017.	Udio	Indeks 2017/16
	Iznos		Iznos		
(u KM)					
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	200.267.803	93,0%	219.831.516	91,1%	109,8
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	21.833.725		23.439.570		107,4
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	158.000.413		173.519.981		109,8
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	7.087.315		6.101.597		86,1
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	4.179.563		5.704.080		136,5
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	247.386		193.570		78,2
6. Drugi poslovni prihodi	8.919.401		10.872.718		121,9
II - Poslovni rashodi (1+2)	185.634.842	91,6%	195.819.494	93,6%	105,5
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	106.867.932		112.552.077		105,3
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	16.009.408		16.804.885		105,0
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	8.582.198		8.872.500		103,4
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	82.276.326		86.874.692		105,6
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	78.766.910		83.267.417		105,7
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	14.632.961		24.012.022		164,1
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	10.260.808	4,8%	10.264.648	4,3%	100,0
II - Finansijski rashodi	771.187	0,4%	1.016.127	0,5%	131,8
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	9.489.621		9.248.521		97,5
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	24.122.582		33.260.543		137,9
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	3.688.197	1,7%	6.300.258	2,6%	170,8
II - Ostali rashodi	10.875.024	5,4%	9.925.696	4,7%	91,3
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-7.186.827		-3.625.438		50,4
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	549.459	0,3%	3.240.164	1,3%	589,7
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	4.385.075	2,2%	2.049.706	1,0%	46,7
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	-3.835.616		1.190.458		
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANLIJH GODINA					
D I - RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANLIJH GODINA	245.546	0,1%	85.382	0,0%	34,8
D I - RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANLIJH GODINA	120.385	0,1%	109.150	0,1%	90,7
Đ. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+ GIII+D-DI)	13.225.300		30.801.795		232,9
E. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT - Poreski rashodi perioda	2.500.780		3.577.081		143,0
Ž - ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	248.807	0,1%	26.161	0,0%	10,5

POZICIJA	2016.	Udio	2017.	Udio	Indeks 2017/16
	Iznos		Iznos		
Ž I - ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA			1.816		
Z. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (D-E-Ž+ŽI)=(Z 1-Z 2)	10.475.713		27.200.369		259,7
1. Neto dobitak tekuće godine	22.780.626		29.920.440		131,3
2. Neto gubitak tekuće godine	12.304.913		2.720.071		22,1
I. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	329.229	0,2%	1.700.565	0,7%	516,5
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	731.210	0,4%	96.572	0,0%	13,2
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	36.287		123.116	0,1%	339,3
J. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Z+II-III+III)	10.110.019		28.681.246		283,7
K. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+D+ŽI+II)	215.341.042	100,0%	241.424.349	100,0%	112,1
L. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+DI+III+III+Ž)	202.730.243	100,0%	209.166.022	100,0%	103,2
Lj. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (K-L)	12.610.799		32.258.327		255,8
M. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT (E)	2.500.780		3.577.081		143,0
N. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Lj-M)=J	10.110.019		28.681.246		283,7

Izvori: Bilans uspjeha društava za osiguranje iz RS

Ukupni prihodi, uključujući i dobitke utvrđene direktno u kapitalu, u 2017. godini iznosili su 241.424.349 KM i bili su veći, u odnosu na prethodnu godinu, za 12,1%.

Poslovni prihodi činili su 91,1% ukupnih prihoda, iznosili su 219.831.516 KM i bili su veći za 9,8%. U okviru poslovnih prihoda došlo je do povećanja prihoda od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja za 7,4% i neživotnih osiguranja za 9,8%. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja povećali su se za 36,5%, a drugi poslovni prihodi za 21,9%.

U okviru poslovnih prihoda smanjenje je zabilježeno kod prihoda po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja za 13,9% i prihoda od povrata poreskih i drugih dadžbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. za 21,8%.

Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja, prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja, prihodi od povrata poreskih i drugih dadžbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. i drugi poslovni prihodi zajedno su učestvovali sa oko 10% u poslovnim prihodima, te njihove promjene nisu bile materijalno značajne sa stanovišta ukupno ostvarenog rezultata.

Finansijski prihodi činili su 4,3% ukupnih prihoda i bili su neznatno veći u odnosu na prethodnu godinu. Ostali prihodi su učestvovali sa 2,6% u ukupnim prihodima i bili su veći za 70,8%, a na njihovo povećanje je uticaj imala naplata potraživanja iz ranijih godina.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine učestvovali su sa 1,3% u ukupnim prihodima i bili su veći za 5,9 puta, a uglavnom su se odnosili na usklađivanje vrijednosti investicionih nekretnina stečenih naplatom potraživanja iz specifičnih poslova sudskim putem kod jednog društva za osiguranje.

Iako su prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina bili smanjeni za 65,2%, a dobiti utvrđeni direktno u kapitalu povećani 5 puta, njihove

promjene nisu imale materijalnu značajnost, jer su u ukupnim prihodima zajedno učestvovali tek sa 0,7%.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu u 2017. godini iznosili su 209.166.022 KM i bili su veći za 3,2%, u odnosu na prethodnu godinu.

Poslovni rashodi činili su 93,6% ukupnih rashoda i iznosili su 195.819.494 KM. Funkcionalni rashodi činili su 57,5% poslovnih rashoda, i bili su veći za 5,3%. U okviru funkcionalnih rashoda, rashodi za dugoročna rezerviranja i funkcionalne doprinose povećali su se za 5%, a naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja za 3,4%. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja koje čine 77,2% funkcionalnih rashoda, povećale su se za 5,6%.

Troškovi sprovođenja osiguranja su povećani za 5,7%, a u okviru kojih su troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi učestvovali sa 65,8% i porasli su za 16,7%.

Ostali rashodi učestvovali su sa 4,7% u ukupnim rashodima i smanjeni su za 8,7%, a na šta je značajan uticaj imalo smanjenje rashoda po osnovu ispravke potraživanja kod jednog društva za osiguranje.

U strukturi ukupnih rashoda, finansijski rashodi učestvovali su sa 0,5%, rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 1,0%, rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina 0,1% i gubici utvrđeni direktno u kapitalu sa 0,05%. Zbog malog učešća u ukupnim rashodima, promjene na pozicijama navedenih rashoda nisu imali materijalno značajan uticaj na ukupan neto rezultat u 2017. godini, bez obzira na njihovu relativnu promjenu.

Poslovni dobitak je iznosio 24.012.022 KM i bio je veći za 64,1%, dok je dobitak iz redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) iznosio 33.260.543 KM i bio veći za 37,9%.

Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu, dobijen kao razlika ukupnih prihoda, dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu i odloženih poreskih prihoda, sa jedne strane, i ukupnih rashoda i gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit i odloženih poreskih rashoda perioda sa druge strane, bio je dobitak u iznosu od 28.681.246 KM. Dvanaest društava za osiguranje je ostvarilo neto dobitak u iznosu od 30.293.270 KM, dok su dva društva za osiguranje ostvarila neto gubitak u iznosu od 1.612.024 KM. Međutim, ostvareni gubitak nije ugrozio ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala ovih društava za osiguranje.

U skladu sa preporukama nezavisnog revizora, u pismu rukovodstvu za 2016. godinu, jedno društvo za osiguranje je, po nalogu Agencije, izvršilo procjenu fer vrijednosti imovine, što je za rezultat imalo korekciju finansijskih izvještaja za 2016. godinu. Korekcije su izvršene u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Zbog navedenog, određeni podaci za 2016. godinu iskazani u ovom izvještaju, razlikuju od podataka za istu godinu u Izvještaju o stanju u sektoru osiguranja za period 01.01 do 31.12.2016. godine, i to poslovna aktiva i pasiva za 2016. godinu je manja za 4.067.928 KM, dok je ukupan neto rezultat u obračunskom periodu manji za 4.365.365 KM.

2.2.3. Konsolidovani finansijski izvještaji

Od ukupno 14 društava za osiguranje, četiri društva za osiguranje vrše direktnu ili indirektnu kontrolu nad jednim ili više pravnih lica ili ostvaruju značajan uticaj nad drugim pravnim licima, te su u skladu sa članom 19. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske obavezni da sastavljaju konsolidovane finansijske izvještaje povezanih pravnih lica koji čine jednu ekonomsku cjelinu.

U skladu sa prethodno navedenim, društva za osiguranje su sastavila i dostavila Agenciji revidirane konsolidovane finansijske izvještaje. Dva društva za osiguranje su, u konsolidovanim finansijskim izvještajima, iskazala dobitak u ukupnom iznosu od 5.032.240 KM, a dva društva za osiguranje su iskazala gubitak u ukupnom iznosu od 2.930.958 KM. Ukupan neto rezultat perioda za ova društva za osiguranje, iskazan u revidiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima, bio je pozitivan i iznosio 2.101.282 KM.

Dobitak iskazan u pojedinačnim revidiranim finansijskim izvještajima ovih društava za osiguranje iznosio je 2.326.139 KM i bio je veći za 224.857 KM od dobitka iskazanog u revidiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima.

2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji

2.3.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obavezna su da kontinuirano održavaju visinu kapitala, koja je adekvatna obimu i vrstama poslova osiguranja koje obavljaju, odnosno rizicima kojima su izložena u obavljanju poslova osiguranja.

Adekvatnost kapitala društva za osiguranje mjeri se u smislu ispunjavanja propisanih zahtjeva, odnosno raspoloživi kapital društva za osiguranje mora biti najmanje jednak graničnoj vrijednosti adekvatnosti raspoloživog kapitala⁴, dok bazični kapital mora biti najmanje jednak iznosu garantnog fonda⁵. Kompozitna društva za osiguranje moraju odvojeno iskazivati ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 18: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

R. B.	Opis	2016.		2017.	
		Neživotna osiguranja	Životna osiguranja	Neživotna osiguranja	Životna osiguranja
1.	Bazični kapital	90.168.378	12.905.618	86.150.399	14.289.633
2.	Garantni fond	57.000.000	9.000.000	57.000.000	9.000.000
3.	Više/manje bazičnog kapitala (1-2)	33.168.378	3.905.618	29.150.399	5.289.633
4.	Raspoloživi kapital	81.192.358	12.905.618	79.959.064	12.353.882
5.	Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala	57.000.000	9.086.032	57.000.000	9.428.604
6.	Više/manje raspoloživog kapitala (4-5)	24.192.358	3.819.586	22.959.064	2.925.278

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

⁴ Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala je iznos margine solventnosti ili minimalno propisani iznos akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

⁵ Garantni fond odgovara iznosu 1/3 margine solventnosti ili minimalno propisanom iznosu akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

Ukupan bazični kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, koji uključuje kapital i životnih i neživotnih osiguranja, iznosio je 100.440.032 KM i bio je veći od garantnog fonda za 34.440.032 KM ili 52,2%. Bazični kapital za neživotna osiguranja bio je veći od garantnog fonda za 51,1%, a kod životnih osiguranja za 58,8%.

Ukupni raspoloživi kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj⁶, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, utvrđen u svrhu iskazivanja ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, iznosio je 92.312.946 KM, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine. Iskazan je višak raspoloživog kapitala, u odnosu na graničnu vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala, u iznosu od 25.884.342 KM (ili 39,0%), od čega 22.959.064 KM u neživotnom osiguranju (ili 40,3%), odnosno 2.925.278 KM viška u životnom osiguranju (ili 31,0%).

Pored iskazanog ukupnog ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj pojedinačno su ispunjavala propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala.

Takođe, sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj pojedinačno su imala obezbijedena i dodatna sredstva za zaštitu osiguranika i očuvanja solventnosti društva za osiguranje, koja se u druge svrhe ne mogu koristiti. Naime, pored ispunjavanja propisanih zahtjeva adekvatnosti kapitala, društva za osiguranje imaju obavezu da iznos u visini od najmanje 50% minimalno potrebnog garantnog fonda drže u namjenski oročenom depozitu ili hartijama od vrijednosti, čiji je emitent ili garant Bosna i Hercegovina, Republika Srpska ili Centralna banka BiH. Sva društva za osiguranje ispunjavala su ovaj zahtjev, odnosno posjedovala zahtijevano pokriće u navedenim sredstvima.

2.3.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

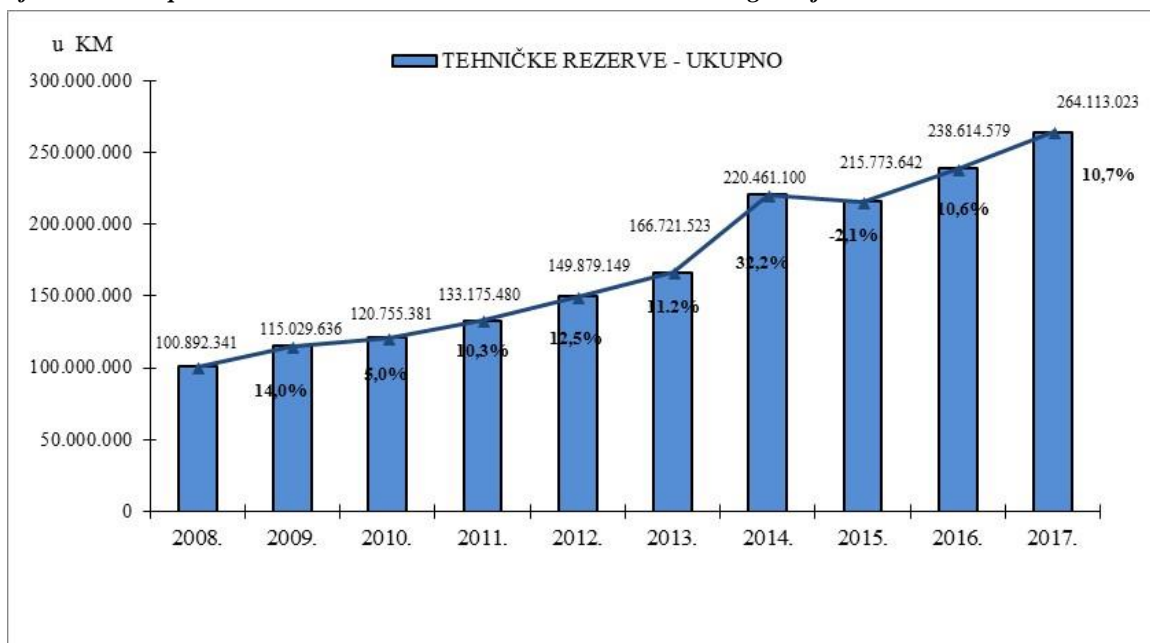
2.3.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi je bitan preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u djelatnost osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije, kroz obavezne izvještaje koje društva za osiguranje dostavljaju periodično i kroz neposredne kontrole.

U narednom grafikonu ilustruje se pregled ukupno obračunatih tehničkih rezervi svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, u periodu od 2008. do 2017. godina.

---

⁶ Potrebno je naglasiti da se iznos kapitala, utvrđen u svrhu ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, razlikuje od iznosa kapitala iskazanog u bilansu stanja.

Grafikon 8: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

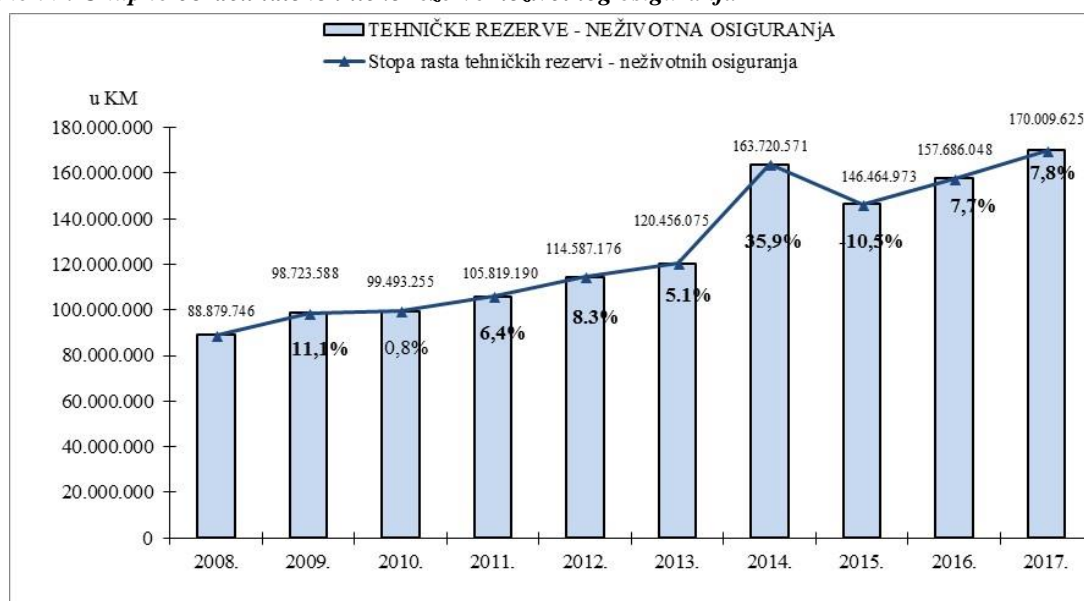
Na dan 31.12.2017. godine, ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bile su veće za 10,7%, u odnosu na isti dan prethodne godine.

Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate štete i naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u propisane oblike sredstava, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti, te vodeći računa o disperziji ulaganja.

S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnog i neživotnog osiguranja, u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

2.3.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi za neživotno osiguranje

Ukupno obračunate tehničke rezerve za neživotno osiguranje, u periodu od 2008. do 2017. godine, prikazane su u narednom grafikonu.

Grafikon 9: Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnog osiguranja

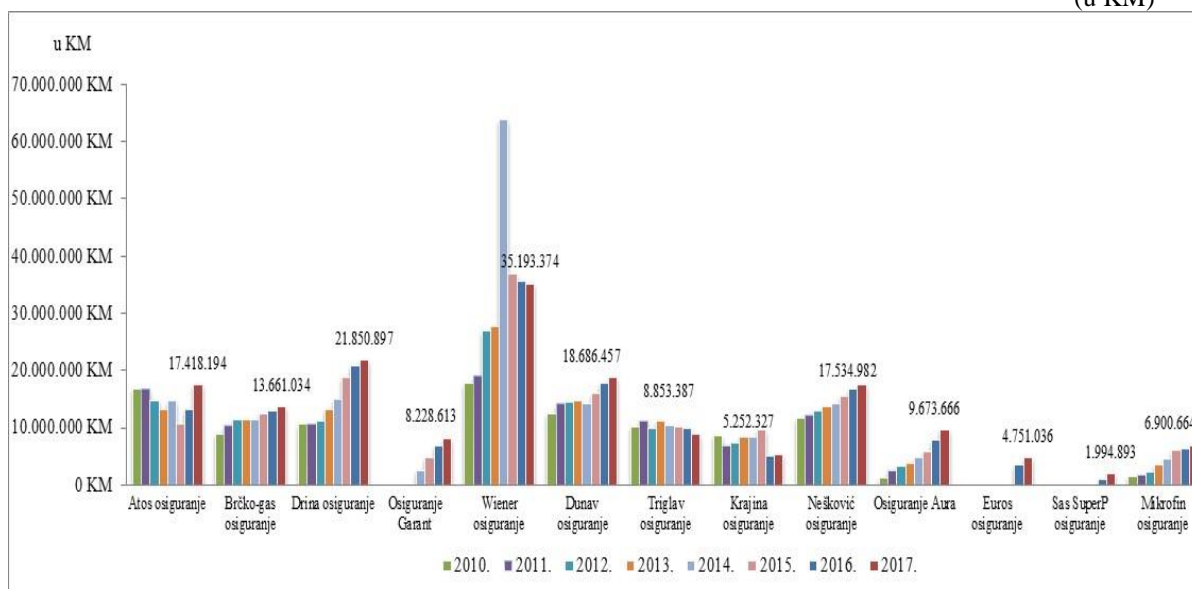
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Uporedo sa rastom premije, tehničke rezerve neživotnih osiguranja, u periodu od 2008. do 2017. godina, povećane su za 91,3%.

Ukupno obračunate tehničke rezerve za neživotna osiguranja, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, iznosile su 170.009.625 KM i bile su veće u odnosu na prethodnu godinu za 7,8%.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja pojedinačno, po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.⁷

Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS
(u KM)

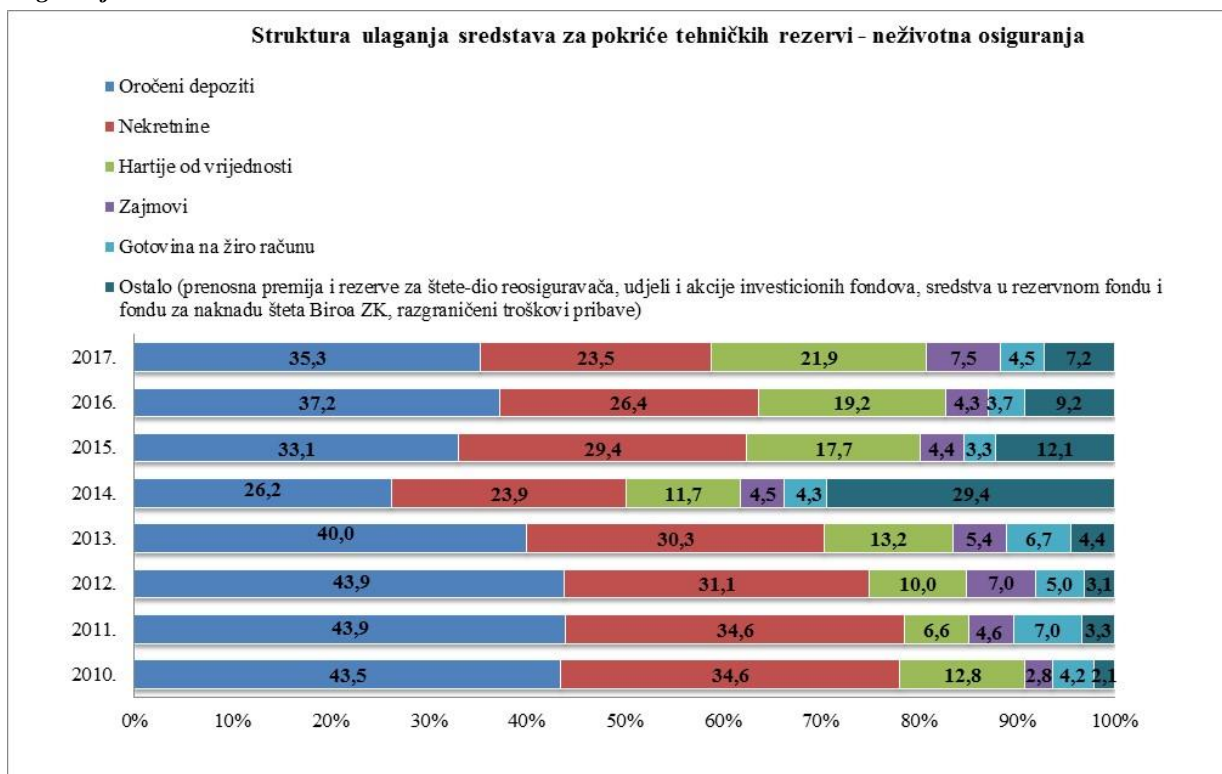
Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Iz grafikona se vidi da je, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, u odnosu na isti dan prethodne godine, kod dva društva za osiguranje došlo do smanjenja iznosa obračunatih tehničkih rezervi.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

⁷ U grafikonu nije dat podatak o obračunatim tehničkim rezervama neživotnih osiguranja za Grawe osiguranje a.d. Banja Luka jer je njihov iznos tek 10.102 KM (0,006%), a što je u skladu sa obračunatom premijom neživotnog osiguranja ovog društva. Stoga ovaj podatak ne bi bio vidljiv na grafikonu.

Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imali su oročeni depoziti, nekretnine i hartije od vrijednosti, sa ukupnim učešćem od 80,7%. Ulaganja u hartije od vrijednosti, prvenstveno državne obveznice, bilježe kontinuiran rast. Vezano za ulaganje u nekretnine, kontinuirano je prisutan rizik realnosti procjene njihove vrijednosti.

Na kraju 2017. godine, jedno društvo za neživotno osiguranje iskazalo je nedostatak od 10,7% sredstava za pokriće tehničkih rezervi. Ovom društvu Agencija je, u periodu izrade ovog izvještaja, izrekla nadzornu mjeru, koja treba da rezultira otklanjanjem utvrđenog nedostatka. Kod ostalih društava koja se bave neživotnim osiguranjima obezbijedena je kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

2.3.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi za životno osiguranje

Tehničke rezerve životnog osiguranja karakteriše dinamičan rast uzrokovan rastom premije životnih osiguranja i sazrijevanjem portfelja, pa su u posmatranom periodu (2008-2017. godina) povećane čak 7,8 puta.

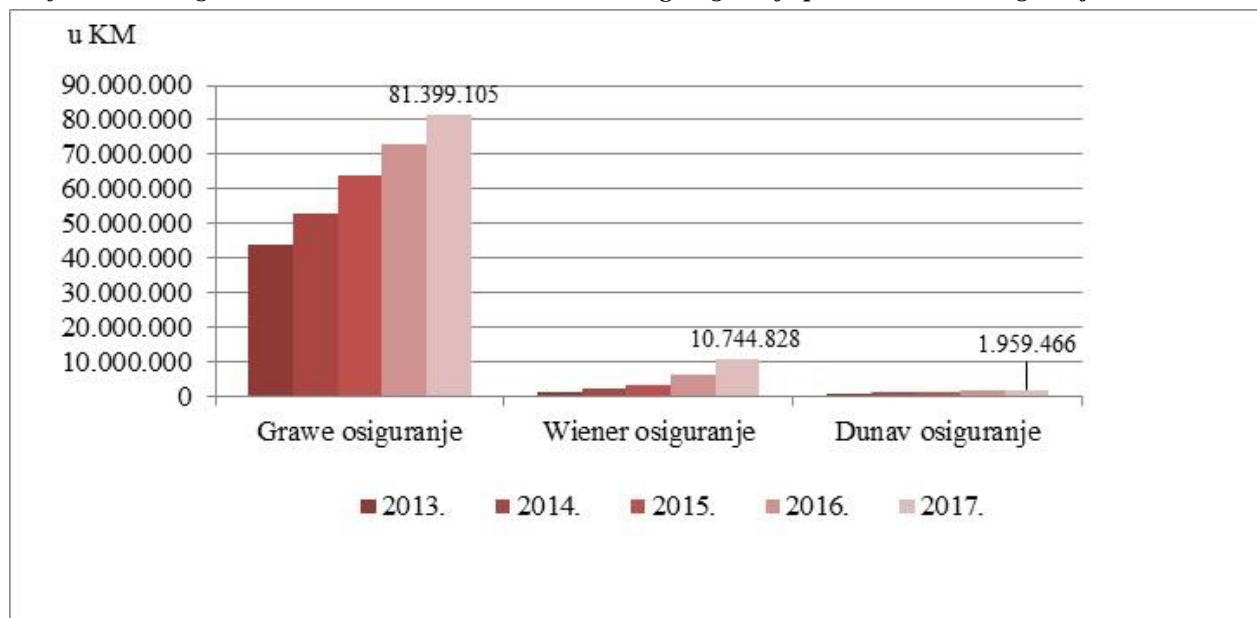
Grafikon 12: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnog osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, pojedinačno po društvima za osiguranje.

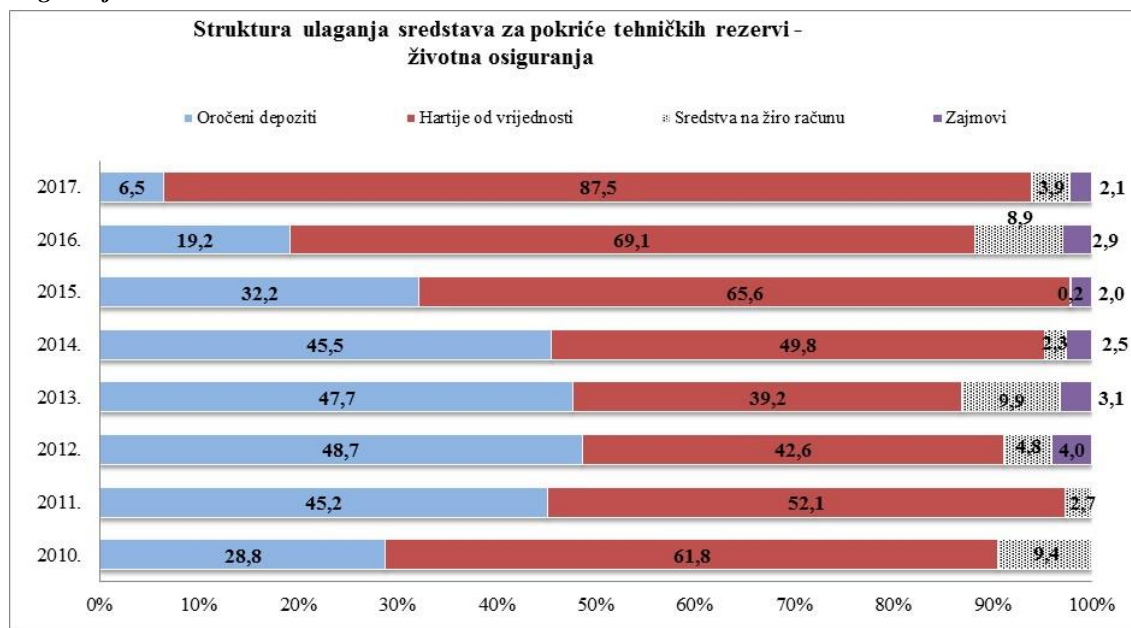
Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Razlika u iznosu obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja između pojedinačnih društava osiguranje je srazmjerna učešću ovih društava u ukupnoj premiji životnih osiguranja i u skladu je sa razlikom u starosnoj strukturi portfelja.

Naredni grafikon prikazuje strukturu ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja.

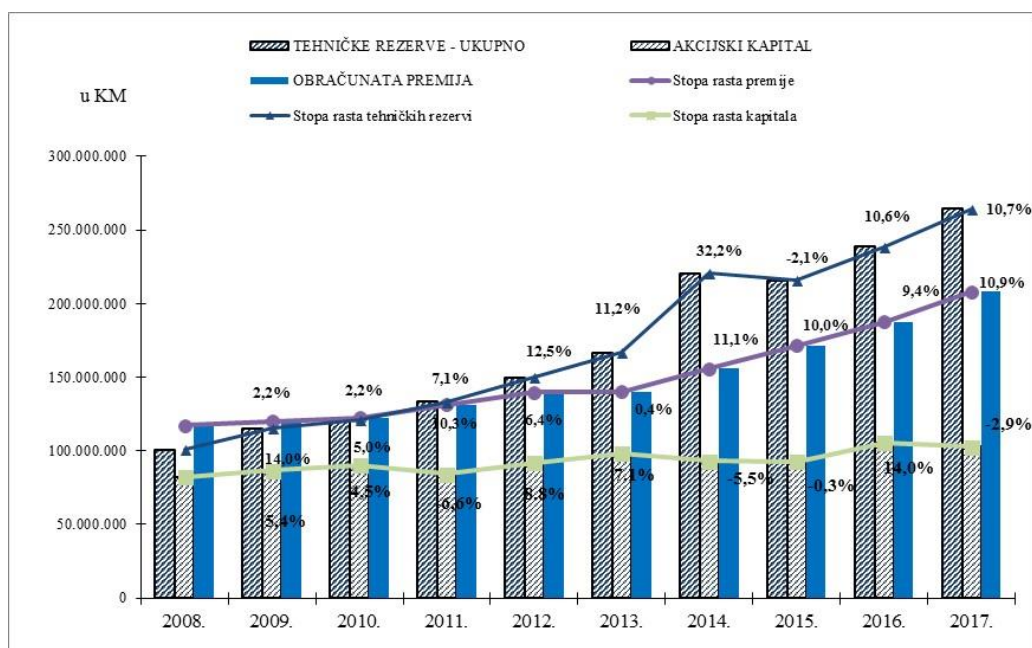
Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imale su hartije od vrijednosti domaćih emitenata i oročeni depoziti. U okviru hartija od vrijednosti dominirale su državne obveznice. U posmatranom periodu došlo je do smanjenja učešća ulaganja u oročene depozite. Kod svih društava koja se bave životnim osiguranjima kontinuirano je obezbijedena kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi životnih osiguranja.

2.3.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja

U narednom grafikonu prikazano je poređenje ukupnih iznosa obračunatih tehničkih rezervi, obračunate premije i akcijskog kapitala, u periodu od 2008. do 2017. godine.

Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Podaci iz prethodnog grafikona ukazuju na rast premije i tehničkih rezervi i neznatno smanjenje akcijskog kapitala.

Sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, ukupan iznos obračunatih tehničkih rezervi bio je veći od ukupno obračunate premije za 27,0%.

2.3.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta i drugih naknada po osnovu ugovora o osiguranju (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja).

U 2017. godini, društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, osiguranicima i korisnicima osiguranja isplatila su ukupno 63.613.566 KM, što u odnosu na 2016. godinu, kada je suma isplaćenih obaveza iz osiguranja iznosila 61.330.756 KM, predstavlja povećanje za 2.282.810 KM ili 3,7%.

Tabela 19: Iznos ukupno isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

VRSTE OSIGURANJA	2015.	2016.	2017.
Osiguranje nezgode	4.836.704	4.440.273	4.502.212
Zdravstveno osiguranje	620.852	429.061	601.879
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	7.517.179	7.277.896	9.011.077
Osiguranje vazduhoplova		10.468	
Osiguranje robe u prevozu	85.902	18.513	17.267
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	3.838.790	2.496.166	1.613.958
Osiguranje ostalih šteta na imovini	28.610.307	4.319.691	3.980.139
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	28.410.905	34.544.868	35.831.183
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	95.351	138.512	251.921
Osiguranje kredita	645	1.059	1.451
Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	269.899	27.491	35.559
Osiguranje pomoći	3.220	1.662	3.529
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	74.289.753	53.705.660	55.850.175
Životno osiguranje	5.577.216	6.607.205	7.026.008
Rente			221
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	713.246	1.017.891	737.163
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	6.290.461	7.625.096	7.763.391
UKUPNO:	80.580.214	61.330.756	63.613.566

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 16: Ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja)

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 20: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	2015.	2016.	2017.
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	81,4	81,0	82,7
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	90,0	91,9	85,8
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	98,1	98,7	98,1
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	99,9	100,0	100,00

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje z RS

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije bilo značajnijih promjena stopa efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.

Stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila u 2017. godini, po društvima za osiguranje, prikazane su u narednoj tabeli.

Tabela 21: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja (%)	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja (%)
1.	Atos osiguranje A.D.	85,7	100,0
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	79,5	100,0
3.	Euros osiguranje A.D.	80,6	99,1
4.	Drina osiguranje A.D.	79,6	100,0
5.	Dunav osiguranje A.D.	66,3	100,0

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja (%)	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja (%)
6.	Wiener osiguranje A.D.	77,8	95,5
7.	Krajina osiguranje A.D.	64,6	68,6
8.	Mikrofin osiguranje A.D.	94,7	100,0
9.	Nešković osiguranje A.D.	79,3	100,0
10.	Osiguranje Aura A.D.	91,0	100,0
11.	Osiguranje Garant D.D.	83,7	99,7
12.	Triglav osiguranje A.D.	82,0	95,4
13.	SAS-SuperP OSIGURANJE A.D.	93,6	100,0
	UKUPNO:	80,2	98,1

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Potrebno je napomenuti da stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja, zavisi i od objektivnih faktora na koje društvo za osiguranje nije u mogućnosti da utiče (npr. starosti portfelja društva za osiguranje, načina evidentiranja odštetnih zahtjeva, broja odštetnih zahtjeva u sudskom sporu i zahtjeva sa nepotpunom dokumentacijom i sl), te da bi bila mjerodavan pokazatelj potrebno je posmatrati zajedno sa ostalim pokazateljima.

2.3.5. Tehnički rezultat

Tehnički rezultat, prikazan u narednoj tabeli, utvrđen je kao razlika mjerodavnih premija u samoprirdražaju i mjerodavnih šteta u samoprirdražaju, uzimajući u obzir promjene kod ostalih tehničkih rezervi, a kod životnih osiguranja i rezultat ostvaren ulaganjem sredstava. Za obračun tehničkog rezultata korišćeni su zbirni iznosi naprijed navedenih pozicija iz izvještaja svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 22: Tehnički rezultat

R.B.	Vrste osiguranja	Tehnički rezultat		
		2015.	2016.	2017.
1.	Osiguranje nezgode	4.017.418	3.954.510	4.568.505
2.	Zdravstveno osiguranje	325.558	845.143	849.542
3.	Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	2.356.806	2.523.047	1.645.907
4.	Osiguranje vozila koja se kreću po šinama	0	0	0
5.	Osiguranje vazduhoplova	-45.651	35.416	20
6.	Osiguranje plovila	4.462	-24.118	-5.172
7.	Osiguranje robe u prevozu	481.253	437.544	560.965
8.	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	4.315.999	2.929.707	1.958.103
9.	Osiguranje ostalih šteta na imovini	3.574.427	2.422.404	2.744.097
10.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	63.874.752	73.758.366	85.639.224
11.	Osiguranje od građanske odgovornosti za vazduhoplove	5.748	5.772	5.390
12.	Osiguranje od opšte odgovornosti za brodove	2.509	417	1.161
13.	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	494.838	490.962	604.267
14.	Osiguranje kredita	21.344	64.914	79.266

(u KM)

R.B.	Vrste osiguranja	Tehnički rezultat		
		2015.	2016.	2017.
15.	Osiguranje garancija	1.674	6.292	12.899
16.	Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	241.909	263.961	438.923
17.	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0	0
18.	Osiguranje pomoći	377.444	2.673	648
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA	80.050.493	87.717.009	99.103.748
19.	ŽIVOTNO OSIGURANJE	5.927.538	6.676.695	7.372.020
	UKUPNO	85.978.031	94.393.704	106.475.768

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukupan tehnički rezultat bio je pozitivan, a posmatrano pojedinačno, samo kod osiguranja plovila tehnički rezultat je bio negativan. Naprijed navedeni podaci ukazuju da je ukupna premija bila dovoljna za izmirenje obaveza prema osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima, uz napomenu da je iznos negativnog tehničkog rezultata kod osiguranja plovila materijalno beznačajan.

2.3.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa naprijed navedenih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 23: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

OPIS	2015.	2016.	2017.
Racio šteta (%)	34,3	35,8	33,4
Racio troškova (%)	41,8	41,0	39,9
Kombinovani racio (%)	76,1	76,8	73,4

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja.

Sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, kombinovani racio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja.

2.3.7. Pokazatelji rentabilnosti

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava, izračunata na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 24: Pokazatelji rentabilnosti

O P I S	2015.	2016. ⁸	2017.
Povrat na aktivu (ROA %)	4,3	2,7	6,5
Povrat na ukupni kapital (ROE %)	14,4	8,4	20,1

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata obračunskog perioda i prosječne aktive, a predstavlja mjeru prinosa na ukupnu aktivu.

Pokazatelj rentabilnosti kapitala (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata obračunskog perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital. Pokazatelji rentabilnosti imovine i kapitala su porasli, u odnosu na prethodne izvještajne periode.

2.3.8. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su ostali pokazatelji poslovanja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 25: Ostali pokazatelji poslovanja

O P I S	2015.	2016. ⁹	2017.
Premija po zaposlenom (u KM)	119.807	134.429	143.768
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	162.382	154.477	166.960
Dobit po zaposlenom (u KM)	11.062	7.515	18.811
Dobit/Ukupan prihod (%)	6,8	4,9	11,3
Racio solventnosti (%)	80,9	77,5	74,9
Opšta likvidnost (%)	5,7	5,6	4,7

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U posmatranom periodu nije bilo značajnijih promjena kod pokazatelja poslovanja navedenih u prethodnom tabelarnom pregledu.

Racio solventnosti u 2017. godini, iako je bio manji, u odnosu na prošlu godinu, i dalje pokazuje da solventnost nije bila ugrožena, budući da je kapital bio znatno veći od mjerodavne premije (74,9%). Treba imati u vidu, da ukupna solventnost zavisi i od adekvatnosti kapitala i pokrivanja minimalnog garantnog fonda kao dodatnog vida zaštite osiguranika i korisnika osiguranja, o čemu su dati podaci u okviru poglavlja 2.3. (tačka 2.3.1). Koeficijent opšte likvidnosti je znatno veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u rokovima dospijeca. Ostali pokazatelji su na višem nivou zbog veće stope rasta premije i dobiti od stope rasta broja zaposlenih u 2017. godini.

⁸ Podaci za 2016. godinu se razlikuju od podataka prikazanih u Izvještaju o stanju sektora osiguranja za period 01.01. do 31.12.2016. godine, zbog izvršenih korekcija finansijskih izvještaja, što je detaljnije obrazloženo u poglavlju 2.2. Bilansna struktura

⁹ Podaci za 2016. godinu se razlikuju od podataka prikazanih u Izvještaju o stanju sektora osiguranja za period 01.01. do 31.12.2016. godine, zbog izvršenih korekcija finansijskih izvještaja, što je detaljnije obrazloženo u poglavlju 2.2. Bilansna struktura

3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE

U ovom izvještajnom periodu, aktivnosti na tržištu dobrovoljnog penzijskog osiguranja nisu bile intezivne, jer je jedino društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom steklo uslove za obavljanje djelatnosti tek u trećem kvartalu 2017. godine.

3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u izvještajnom periodu, obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a to je: Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Nakon dobijanja dozvole za organizovanje i upravljanje jednim dobrovoljnim penzijskim fondom, ovo društvo je, u toku trećeg tromjesečja 2017. godine, počelo sa obavljanjem djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja.

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, ovo društvo je bilo u većinskom stranom vlasništvu sa učešćem od 67% u ukupnom kapitalu („Skupna“ d.d. Ljubljana 34%, „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% i „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%).

U narednoj tabeli je prikazana skraćena šema bilansa stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine.

Tabela 26: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

	(u KM)	
POZICIJA	31.12.2017.	%
AKTIVA		
A. STALNA SREDSTVA	1.586.534	38,6
I - Nematerijalna sredstva	26.736	0,7
II - Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine	209.798	5,1
III - Biološka sredstva i sredstva kulture	0	0,0
IV - Dugoročni finansijski plasmani	1.350.000	32,8
V - Odložena poreska sredstva	0	0,0
B. TEKUĆA SREDSTVA	2.524.678	61,4
I - Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	0	0,0
II - Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i gotovina	2.524.678	61,4
III - Odložena poreska sredstva	0	0,0
V. POSLOVNA SREDSTVA	4.111.212	100,0
G. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0,0
D. POSLOVNA AKTIVA	4.111.212	100,0
Đ. VANBILANSNA AKTIVA	0	0,0
E. UKUPNA AKTIVA	4.111.212	100,0
PASIVA		
A. KAPITAL	4.073.682	99,1
I - Osnovni kapital	4.400.000	107,0
II - Upisani neuplaćeni kapital	0	0,0
III - Emisiona premija	0	0,0
IV - Emisioni gubitak	0	0,0
V - Rezerve	0	0,0
VI - Revalorizacione rezerve	0	0,0
VII - Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0,0
VIII - Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	285	0,0

POZICIJA	31.12.2017.	%
IX - Neraspoređeni dobitak	0	0,0
X - Gubitak do visine kapitala	326.033	7,9
B. REZERVISANJA, ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE I RAZGRANIČENI PRIHODI	0	0,0
V. OBAVEZE	37.530	0,9
I - Dugoročne obaveze	0	0,0
II - Kratkoročne obaveze	37.530	0,9
G. POSLOVNA PASIVA	4.111.212	100,0
D. VANBILANSNA PASIVA	0	0,0
D. UKUPNA PASIVA	4.111.212	100,0

Izvor: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Vrijednost poslovne aktive i pasive, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, iznosila je 4.111.212 KM.

U strukturi poslovne aktive, stalna sredstva učestvovala su sa 38,6%, a tekuća sredstva sa 61,4%.

U okviru stalnih sredstava, dugoročni finansijski plasmani učestvovali su sa 85,1% i iznosili su 1.350.000 KM, a odnosili su se na ulaganje u finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju (obveznice Republike Srpske) i oročene depozite. Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine činile su 13,2% stalnih sredstava, odnosno iznosile 209.798 KM, a nematerijalna sredstva 1,7% stalnih sredstava i iznosila su 26.736 KM.

Tekuća sredstva iznosila su 2.524.678 KM, a činila su ih kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina, u okviru kojih je gotovina učestvovala sa 70,1%, oročeni depoziti sa 27,7%, dok su ostale pozicije zajedno učestvovala sa 2,2%

U strukturu poslovne pasive, kapital je učestvovao sa 99,1%, a obaveze sa 0,9%.

Kapital je iznosi 4.073.682 KM, a bio je manji od iznosa akcionarskog kapitala za iznos gubitka do visine kapitala (326.033 KM) i nerealizovanog gubitka po osnovu finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju (285 KM).

Obaveze su iznosile tek 37.530 KM, a odnosile su se na kratkoročne obaveze i to na obaveze iz poslovanja u iznosu 10.875 KM, obaveze za zarade i naknade zarada u iznosu 24.946 KM i na ostale kratkoročne obaveze koje su zajedno iznosile 1.709 KM.

U narednoj tabeli daje se skraćena šema bilansa uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom za 2017. godinu.

Tabela 27: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

(u KM)

POZICIJA	2017. god.
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI	
I - Poslovni prihodi	51
II - Poslovni rashodi	349.531
B. POSLOVNI DOBITAK	0
V. POSLOVNI GUBITAK	349.480
G. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI	
I - Finansijski prihodi	23.662
II - Finansijski rashodi	215
D. DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	0
Đ. GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	326.033
E. OSTALI PRIHODI I RASHODI	

POZICIJA	2017. god.
I - Ostali prihodi	0
II - Ostali rashodi	0
Ž. DOBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA	0
Z. GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA	0
I. NETO DOBITAK I NETO GUBITAK PERIODA	
I - Neto dobitak perioda	0
II - Neto gubitak perioda	326.033
UKUPNI PRIHODI	23.713
UKUPNI RASHODI	349.746

Izvor: Finansijski izvještaji društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Ukupni prihodi u 2017. godini iznosili su 23.713 KM, u okviru kojih su finansijski prihodi od kamata učestvovali sa 99,5%.

Ukupni rashodi su iznosili 349.746 KM, u kojima su poslovni rashodi učestvovali sa 99,9%. Poslovni rashodi su proistekli iz troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda u iznosu od 168.771 KM (48,3% poslovnih rashoda), nematerijalnih troškova u iznosu od 101.156 KM (29,1% poslovnih rashoda), te troškova amortizacije, troškova proizvodnih usluga i troškova poreza i doprinosa u ukupnom iznosu od 79.604 KM (22,6% poslovnih rashoda). Neto rezultat u izvještajnom periodu bio je gubitak u iznosu od 326.033 KM.

3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond

U okviru djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja, organizovan je prvi dobrovoljni penzijski fond, a to je: Evropski dobrovoljni penzijski fond Banja Luka. Ovim fondom upravlja Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka.

Ovaj fond je organizovan kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond, radi prikupljanja novčanih sredstava dobrovoljnom uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate, i ulaganja tih sredstava radi povećanja vrijednosti imovine, i nema svojstvo pravnog lica.

Prva uplata u dobrovoljni penzijski fond izvršena je 30.11.2017. godine, a do kraja izvještajnog perioda 16 članova je uplatilo doprinos. Neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda, na dan 31.12.2017. godine, iznosila je 2.452 KM. Broj emitovanih udjela je bio 253,5327721, a neto vrijednost po udjelu 9,67256 KM.¹⁰

¹⁰ Vrijednost obračunske jedinice fonda na dan vrednovanja utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine fonda sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Ukupan broj obračunskih jedinica fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se broj obračunskih jedinica od poslednjeg dana za koji je obračunata vrijednost obračunske jedinice fonda, uveća za broj obračunskih jedinica koji je dobijen evidentiranjem obračunskih jedinica na individualne račune članova fonda na osnovu zaprimljenih uplata, te umanjiti za broj obračunskih jedinica koji je dobijen prestankom članstva na dan vrednovanja.